

NEPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL,
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán**
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hírközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ch,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

Az eszme hősi halottja

Nem könnyű napirendre térni az elhunyt lelkipásztor halála felett. Nem könnyű azért, mert még friss a seb, még magunk körül érezzük és látjuk szellemét, még tulságosan közel vagyunk a tragikus eseményhez. Legközelebb hozzánk állott a megboldogult Fuchs Benjámín főrabbin, de ha csak lokális jelentősége és helyi tanulsága volna halálának, akkor letompítanánk fájdalmunkat és elhallgatnánk fájó érzéseinket. De a főrabbi halála mélységes tanulságot rejt magában. Egyrészt azt kell leszögezzük, hogy nem csak nekünk halt meg, hanem az egész zsidóságnak és legfőképpen annak az áskendáz zsidóságnak, amely csak most kezd ébredezni annak tudatára, hogy lassankint legjobbjait veszíti el anélkül, hogy pótolni tudná őket a jelenben, s mégkevésbé a jövőben. És még egy rettentő tudatra ébredtünk: Fuchs Benjámín főrabbi halála nem egyszerű sablon-életkimulás volt, nem egy testi betegségekben senyedő test harcieladása.

Az ő halála a zsidóságot folytató harcnak „hősi halála” volt. Nem csak azért, mert a legméltóbb helyen, a szószéken következett be, amikor újra és utoljára dobtant egy nagy zsidó szív. Hanem mert az idegeknek, a legnagyobb emberi erőfeszítésnek tragikus fináléja volt. Irjuk ki nyíltan, hiszen nem titok, hiszen a sok részvét-megnyilatkozásban is kitészik, hogy Fuchs Benjámint azok a belső nagy harcok ölték meg, amelyek most dúlnak a zsidóság körében. Csak a cluji hírközség közgyűlésének jegyzőkönyvét nézzük, látjuk, hogy mennyire pregnánsan fejezi ki ezt, amikor azt mondja: „Párharcok tették beteggé bölcs, nemes jó szívét. Lelkére vette, hogy nem tudott békét teremteni két egymással küzdő frakció között. Hiszen a pártok tagjait gyermekeinek tekintette. Nagyon fáj neki a veszteség, amelyet ezzel a harccal a zsidóság önmagának okozott. Ebben öröklődtek tel idegei.” Ezt mondja a cluji hírközség gyűlésén elhangzott beszéd. És ezt halljuk mindenfelől. Nem csak az erdélyi zsidóságban ez a vélemény, hanem mindenfelé, ahol tudják és érzik, hogy az áskendáz és chasszid világlátás között harc dúl. Vannak olyan haszonlesői ennek a harcnak, akik nem tudják fel sem fogni, hogy mennyire életcél, mennyire mindenévé váhat egy őszinté érző zsidó embernek egy ilyen belső harc, amelyet egyidőben kell folytatni a kívülálló antiszemita gyűlölet feltornyosuló hullámvéréseivel. Annak a kíméletlen harcmódnak, amelyet ma a chasszid irányzat képvisel az áskendázival szemben, lett halálos áldozata az elhunyt főrabbi. Neki több volt ez egyszerű „vitánál” vagy szimpla „egyenlenségénél” az a harc, amely csaknem két évtizede dúl az erdélyi zsidóságban belül. Rémműlten látta, hogy az erőszaknak milyen dübörgő tankjával kell szemben álljon a finomkodó és a kíméletlen teki-

tetnélküli harcmódot nem ismerő askendáz mentalitás. Mennyire nem látnak és nem hallanak semmit sem a mindenben és mindenkin keresztülgázoló törekvéseiben bizonyos chasszid irányzat hívei, amikor céljuk eléréséről van szó. És Fuchs Benjámín érezte történelmi küldetését. Érezte és tudta azt, hiszen sokszor hangoztatta is, hogy ő az utolsók között van, akikkel egy szép történelmi korszak lezárul. A kulturortodoxia fénykora lehanyatlóban és talán az utolsó mohikánok közül való volt ő is, aki ma már nincs többé közöttünk. És az erdélyi zsidóság csak most kezd eszmélni arra, hogy mit jelentett számára a kiváló lelkipásztor. Csak most ébred tudatára, hogy milyen expanzív erőket tartott fenn az ő harcokban és betegségekben eltáradt teste és halhatatlan szelleme. Csak most érzi, hogy nincs senki, aki helyére álljon, aki a kihullott defenzív harci eszközt fenn lobogtassa, hogy ne gázoljon el örökre mindent, egy új zsidó fascizmus a mai érthetetlen és zürzavaros korszak nagyobb dicsőségére.

Ez a parancsuralmi velleitásokkal dicsekvő chasszidikus roham, nem kímél semholtát sem elevenét. Hiszen még a nagy temetésén is láthattuk, hogy tekintetlenségével — kihasználva a kulturáltabbban viselkedő askendáz zsidóság gyászát — ott is

„politikát” akart folytatni. Hogy ki beszéljen és ki „hallgasson”. Melyik carei-i főrabbi a kettő közül és melyik más főrabbi mikor? És sem az áskendáz magyarországi központi irodát és sem az erdélyi vezető hírközségek rabbijeinek élét nem respektálták. Általában senkit sem vesznek tekintetbe, aki nem egy követ fuj velük. Csak ők, kizárólag ők, akik diktátorok kíméletlenségével állanak az élre, szakítva minden kiépült áskendáz tradícióval, letörve a kulturortodoxia minden érett és gyönyörű vetését.

Akik nem látták eddig, azok meglátják a tragikus esemény kapcsán. Meglátják és érzik mindjobban, hogy hogyan gyengül egyre jobban az egykor oly büszke harci sereg. Érzik, hogy egy nagyszerű drága értékes harcos és vezér kidőlte nem egy ember halála volt, hanem egy korszak lassu halódása. Egy korszak, amely dicsőséges volt és bukásában mélységesen megrendült. Nem azért, mert csak az emulálás fáj, hanem egy magasabb értékű mentalitás bukása ez, egy előretörő és bizonyos tekintetben „zsidó középkort” reprezentáló fascizmus brutális előretörésével szemben.

Fuchs Benjámín halála egy korszak atkonyát jelenti és ha tekintetbe vesszük az erőszaknak azt a tobzódását, amelyet nap mint nap élesebben látunk, akkor halálával nem csak őt, hanem magunkat is keservesen megsirathatjuk...

Tüntető zsidó tömeg támadta meg Tel-Avivban a lengyel konzulátust

Jeruzsálem. — A telavivi cionista revizionista párt mintegy kétszáz tagja szombaton a lengyel követség elé vonult és zajos tüntetés közben bevverte az ablakokat és eltávolította a lengyel cimert. A rendőrség hamarosan közbelépett és a tüntetők közül ötöt őrizetbe vett. Azóta a konzulátus épületét rendőrök őrzik.

A hét folyamán olyan hírek terjedtek el, mintha a telavivi tüntetések a német követségek ellen irányultak volna, de később ezt a hírt megcáfolták Berlinben is. A len-

gyel követség ellen irányuló tüntetések a vágatási tilalom ellen irányultak.

A világ zsidósága noha egységesen állott most a lengyel jobboldal sechita-elenes törvényjavaslatával szemben, amelyet mint lapunk más helyén megírjuk a sejm is leszavazott, mégis elítéli az ilyen erőszakos megnyilvánulásokat. A zsidóság a minczenfelől felbukkanó erőszakra nem válaszolhat erőszakkal, mert ez csak újabb támogatást adhat a további terrorista megnyilvánulásoknak és jogfosztásoknak.

Közel ötmillióval csökkentették a zsidó kultusz támogatását az új költségvetési évben

Bucuresti. — Megírtuk lapunk elmúlt heti számában, hogy az új költségvetésből teljesen törölni szándékozták a zsidó egyház állami szubvencionálását, noha az összes többi kisebbségi egyházak jelentős összegekkel szerepeltek az előirányzatban. — A zsidóság hivatalos szervezetei, így a bucarestii központi tanács, valamint a nyugati szertartású hitközségek emiatt tiltakozó

táviratot intéztek úgy az uralkodóhoz, mint Tatarescu miniszterelnökhöz és kérték, hogy a zsidó egyház jogait ne csorbítsák meg és továbbra is biztosítsák az eddigi támogatást számára. Nyilván ennek az intervenciónak tudható be, hogy bár nem törölték teljesen a zsidó kultusz az új költség-előirányzatban, de a múlt évi 6 millió 9 százezer leiel szemben, most csak 2 millió

tételt irányoztak elő számára. A zsidó egyházak vezetői emiatt tiltakozó emlékiratot terjesztettek a miniszterelnök elé.

Érdekes hogy amíg a zsidó egyház szubvencióját a minimálisra redukálják, addig a többi kisebbségi egyházak megkapták az eddigi támogatást, noha legtöbbje sokkal kisebb, mint a zsidó egyház. Így a római katolikus egyház 36 millió 800 ezer leiel szerepel a költségelirányzatban, a református, unitárius és evangélikus egyházak 47 millió leiel, és a muzulmánok 6 millió 700

ezer leiel. Az utóbbi két egyház mindössze 200 ezer leiel van kevesebbre előirányozva, mint az elmúlt évben, viszont a katolikus egyháznak 400.000 leiel emelték a támogatását.

A zsidó legfelsőbb tanács dr. V. Fildermann vezetésével személyesen is intervenált a zsidó egyházak jogos igényeinek kielégítése érdekében és elvárják, hogy a kormány méltányolni fogja kérésüket és csorbítatlanul meghagyja eddigi szubvencióját a zsidó egyháznak.

Gyászistentiszteletek és gyászülések országszerte Fuchs Benjámint z.c.l. emlékére

A gyász hétben mindennap számos gyászistentisztelet volt Oradeán és országszerte a megdicsőült Fuchs Benjámint főrabbi z. c. l. emlékére. Oradeán, Sperber David braso- vi főrabbi tartott a temetést követő napon a Fuchs Mór uccai nagytemplomban gyászbeszédét, melyen számosan jelentek meg. A főrabbi méltatta az elhunyt kiválóságát. — Ugyancsak a nagytemplomban, érev roscho des niszankor Deutsch Mór subotica (Jugoszlávia) főrabbi tartott nagyhatású beszédét, amelyet így kezdett: „Ki nofil szár bejiszrael” nemcsak az oradeai hitközségnek, hanem a világ zsidóságának nagy vesztesége Fuchs Benjámint, akinek halálát az okozta, hogy szívében mindenki és minden nemesebb eszme helyet talált. Nemcsak az oradeai hitközségben alkotott maradandót, hanem mindazon közületekben, ahol működött. Keze nyomán áldás fakadt és új maradandó értékek hirdetik örökidőkre nevét. — Nagy közönség hallgatta végig a suboticai főrabbi nagyszerű gyászbeszédét. A beszéd egyidejűleg a Szentegylet általi évente megtartott heszped is volt az elhunyt felett, akiket azonban azzal az indoklással nem említett, hogy a hitközség főrabbijának halála oly nagy csapás községre részére, hogy a többi, zsidóságot ért csapások ehhez fel nem mérhetők.

Ugyancsak nagyhatású gyászbeszédet tartottak Schwart József rabbi, a „Machzike Lomde Tóra”-ban, Klein Mór rabbi az Iparos templomban, Goldmann Izrael a régi katonavárosi több évszázados nagy templomban, míg Adler Salamon diosigi rabbi a „Siur és Jeszode Hatora” együletben tartott szívbemarkoló beszédét.

A str. Alexandrei nagytemplomban Rubinstein József jánosházai (Magyarország) főrabbi tartott nagyhatású gyászbeszédét.

„SZÜNTESSÜK MEG A SURLÓDÁSOKAT, AMELY CSAK ROMBOL”

A chuj orth. hitközség képviselőtestülete március 22-én délelőtt tíz órakor tar-

tott közgyűlésen napirend előtt Biró Andor hitközségi elnök rendkívül meleg szavakkal emlékezett meg Fuchs Benjámint oradeai fő rabbi haláláról. Beszédének egyik kitételét lapunk első oldalán hozzuk idézetként — majd a következőket mondotta:

— Vajha szívükre vennék ezt a szomorú esetet a többi zsidó hitközségek különböző pártjai és egymásnak békejobbot nyújtva megszüntetnék a surlódásokat, amely csak rombol, rombolja az összizidóság értékeit, anélkül, hogy bármely pártnak, vagy közületnek valamilyen hasznót hozna. Megboldogult Fuchs Benjámint főrabbi z. c. l. tudásáról és zsenijéről nem vagyok hivatva sem véleményyt, sem dicséretet mondani. Köztudomású, hogy gaonja, büszkesége volt a rabbiknak és népének. —

A maga erkölcsi kincseiből és anyagi eszközeiből, erején felül támogatott minden hozzáfutót és megvigasztalta a szenvedőket. Az askenaz szellemnek egyik erős oszlópa volt. Teljes lelkével ragaszkodott az ősi tradíciókhoz, mert a zsidóság létét a

Halálra kineztek egy 79 éves tekintélyes müncheni zsidót Siegfried Grey műkereskedő tragédiája

Wien. A „Das Echo” című bécsi lap közli a következőket. Siegfried Grey müncheni műkereskedő, aki évtizedekig volt a németországi műkereskedők szövetségének elnöke, a müncheni rendőrségre került, ahova rendőrtisztek vitték be. Kijelentették előtte, hogy deviza-csalás, illetőleg elrejtés miatt indult eljárás ellene. A 79 éves embert az „alsó” kihallgatási szobába vitték. Néhány óra múlva értesítést kaptak hozzátartozói, hogy szívzselhűdésben elhunyt. — Viszont a családnak nem sikerült a holttestet kikapni a rendőrségtől.

Grey Németország legnagyobb műkereskedője volt. Az, hogy mit csináltak vele a rendőrségen, talán örök titok marad. — A városban elterjedt hírek szerint rettentően megkineztek a 79 éves embert. A hitleri rezsim kezdetén nem bántották a műkereskedőket, az utóbbi időben azonban mindjobban és rendszeresen kezdték őket is üldözni, hogy gazdaságilag tönkretegyék őket. Siegfried Greynek a nemzetközi üzleti világban olyan kiváló neve és tekintélye volt, hogy őt csak így tudták „elintézni”.

Nem füzünk kommentárt ehhez a szomorú hírhez. Egy nép, amelynek fiai (esetleg husz esztendő rohamlegények) világ-hírnévként örvendő hetvenkilenc esztendő embereket halálra vernek, azok nem érdemlik meg, hogy a nap süssön a fejük felett. Hiszünk abban, hogy ennyi bűn és gázság nem marad megtorlatlanul sem az égen, sem itt a földön. Sok ezer ártatlanul kiöntött ember vére kiállt bosszuért!...

Minőségben
árakban
izlésben

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!

Dus választék! Szolid kiszolgálás!

Havas és Grünfeld

posztóáruház

Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishidő)

borvörös, fekete,
barna, drapp,
szürke, kék,
zöld

CIPŐK

Reichard

HETI GLOSSZÁK

A debreceni náci első áldozata -- egy fizetés-képtelen kereskedő

Megirtuk már többször, hogy milyen kiméletlenséggel üldözik a debreceni nyilas-keresztések a zsidó kereskedőket. Már látjuk is ennek szomorú eredménye. Weisz Pál kereskedő nem lett öngyilkos, „csak” fizetés-képtelen. Viszont a fizetés-képtelenség után következik a teljes lelki és fizikai összeomlás. Weisz Pál debreceni kereskedőt, az ottani nyilaskeresztések hajszolták a bajba. A vagyontfelügyelő jelentése szerint ezt a fizetés-képtelenséget úgy igyekeztek előmozdítani, hogy a kereskedő kirakatait te leragasztották zsidóellenes röpcédulákkal, öröket állítottak az üzlet elé, aki mégis bement, azt lefénnyépezték és másnap ocsmányhangu röpiratban pellengérré állították. Elképzelhető, hogy ez nem nagyon lendítette fel az üzlet forgalmát. Ezért kellett Weisz Pálnak fizetés-képtelenné lenni. Legfőbb oka pedig mindennek az, hogy a hatóságok erélytelenek és így egy adófizető polgárt tettek anyagilag tönkre. Azok a magyar hatóságok, amelyek türik ezt: holott túrhetetlen, hogy a gazdasági válság cinkosává szegődjenek a hatóságok Magyarországon és a törvények nyílt és flagrans megsértésével tegyenek tönkre békés kereskedőket.

! Miért nem indítanak eljárást a fényképezők ellen? Miért nem fékezik meg a nyilaskeresztéseket? Azt hiszik talán, hogy ha Weisz Pál és a sok Weisz Pálok tönkre mennek, akkor már nekik több kenyér jut? Naiv álmodozás, mert aki csak egy kissé is ismeri a gazdasági élet törvényeit, az jól tudja, hogy a weiszpálok anyagi romlása még egyetlen nyilaskeresztésnek sem jelenthet több kenyeret — de tönkretelheti egy egész ország gazdasági életét. Pláne, ha az nem is egy olyan nagyon szilárd gazdasági alapokon álló ország, mint Magyarország.

Olcsó szövetség

Minden versenyt leverő olcsó szövetségét rendezünk. Legujabb és legjobb minőségű hatalmas szövetraktárunkat u. m. térfőtöny, felöltő, női kabát és kosztüm szöveteit stb. meglepő olcsón árusítjuk

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ

ORADEA, STRADA AVRAM IANCU 4.

Erdély és Bánát legnagyobb posztóáruháza. Csak elismert jó minőségű áru. Nem tartozunk hitelüzleti válsághoz s így áraink készpénz vevők részére vannak kalkulálva „ELECTA”, angol fonalból készült márkás különleges divatszövetek Oradeai egyedüli lerakata. Tekintse meg olcsó kirakati árainkat. Cégre ügyelni!

Goering szerint az új világháborúnak is a zsidók lesznek az okai

A Rajna-zóna megszállásával kapcsolatban az egész világ diplomáciája lázban ég és Londonban napokon keresztül nem tudták eldönteni, hogy háború legyen-e, vagy béke. Amikor e sorok íródnak, még mindég nem tudni, hogy mikor jelennek meg a bombavető repülőgépek az európai fővárosok felett. Lehetséges, hogy két hét múlva, de lehet, hogy évek telnek még el, amíg megindul a „végső leszámolás”. De az minden kétségen felül áll, hogy bekövetkezik ez a világkatasztrófa. Aki még kételkednék benne, az hallgassa volna meg Goering köingsbergi beszédét, amelyet a rádió is közvetített. Goering ismét tajtékzott. *De ne gondoljuk, hogy a franciák ellen agált, de ne gondoljuk, hogy a merev nyugati diplomáciát okolta a zürzavarért. Annál sokkal gyávább ez a Caligulához hasonló modern hóhér. Tajtékzó szájjal csak folyton azt ismételte, hogy a zsidó bolsevisták és a bolsevik-zsidók*

usziák a franciákat a németek ellen. Mindenben és mindenkor a zsidók — mondja ez az örült. Ahogy ők csinálták (már mint mi!) a világháborút is, hogy minél többet keresse nek és leföldözzék a tejfelt, úgy most is háboru kell nekik. Mármost nekünk kell a háboru. Anélkül nem tudnak élni. Mienk a sok fegyvergyár, (egyetlen zsidó fegyvergyáros sincs!) mi akarjuk a világot egymás ellen uszítani. Mondja Goering. Az orosz bolsevik „banda” — mondja Caligula — uszítja a franciákat. Különben azoknak a gyáva franciáknak eszükbe sem jutna, hogy tiltakozzanak a német infámia ellen. Ők igen jó fiúk, már régen az orruk hegyére is koppinthatnak volna a németek. Csak az orosz bolsevik zsidók okozzák a bajt. Nekik kell a háboru. (Nobabene: senki sem óhajtja ugy a békét, mint az orosz szovjet!) Viszont azt is kijelentette ez a hóhér, hogy Németország teljesen kész a harcukon is megvívni ellenségeivel leszámolásukat.

Ugy gondoljuk, nem kell sok magyarázat és nem szükséges részletes felvilágosítás arról sem nekünk, sem a világ közvéleményének, hogy háborut egyedül és kizárólag a németek akarnak ma. Ők nem férnek a

Rudyard Kipling

Salamon király lepkeje

Salamon király meghallotta, hogy egyik lepke így szólt a másikhoz: „Csodálom, hogy ily vakmerően mersz feleselni velem. — Nem tudod, hogy ha toppantok egyet, Suleiman-ben-Daoudnak ez az egész palotája és kertje nyomba elenyészik nagy mennydörgés közben?”

És Suleiman-ben-Daoud azonnal elfelejtette mind a kilencszázkilencvenkilenc kellemetlen feleségét és úgy nevetett a pillangó kérdésén, hogy a kámförfa is megrázkódott belé. És kinyújtotta az ujját és így szólt:

— Kis emberke, idegyere!

A pillangó rettentően megijedt, de valahogyan mégis csak odarepült Suleiman-ben-Daoud kezére és ott megállt, legyezve magát. Suleiman-ben-Daoud pedig lehajította fejét és egészen halkán így suttogott:

— Kis emberke, jól tudod, hogy minden toppantásod egy fűszálát meg nem göbitene. Mért füllentesz hát ilyen képtelenül a feleséged előtt? — Mert bizonyára a feleséged a társad?

A pillangó ránézett Suleiman-ben-Daoudra és látta, hogy a legbölcsebb király szeme úgy csillog, mint a csillagok a téli fagyos éjszákán és mind a két szárnyával megemelte magát és oldalvást fektette a fejét és szólt:

— Oh, király, légy örökéletű! A társam csakugyan a feleségem és te jól tudod, hogy milyenek az asszonyok.

Suleiman-ben-Daoud a szakállába mosolygott és így szólt:

— Bizony én tudom, kiesi testvérem!

— Valahogyan ráncba kell szedni őket — szólt a pillangó. — És a feleségem ma egész reggel civakodott velem. Csak azért mondtam, hogy lecsillapítsam.

És Suleiman-ben-Daoud így szólt:

— Kivánom, hogy lecsillapíthasd. Erej vissza a feleségedhez, kicsi testvérem, hadd hallom, mit mondasz neki.

És a pillangó visszaröppent a feleségéhez, aki reszketve lapult meg egy levél mögött és így szólt a férjéhez:

— Hallotta, mit mondtál! Maga Suleiman-ben-Daoud hallotta, mit mondtál!

— Hallotta! — szólt a pillangó. — Persze, hogy hallotta. Akartam is, hogy meghallja, amit mondtam!

— És mit szólt hozzá? Jaj, mit szólt hozzá?

— Hát — szólt a pillangó méltóságosan legyezve magát — magunk között legyen mondván, édesem — nem is veszem zokon tőle, mert a palotája nagyon sok pénzbe kerülhetett és a narancsfái éppen erőfélben vannak — arra kért, hogy ne toppantsak és én meg is ígértem neki, hogy nem teszem.

— Oh, én drágám! — szólt a pillangó felesége és egyszeriben egészen lecsillapodott. Suleiman-ben-Daoud pedig olyan jóízűen nevetett a haszontalan kis pillangó arcátlanságán, hogy kicsordult a könny is a szeméből és végig folyt az arcán.

Balkis, a szépek szépe, felállt a fa mögött, a piros liliumok között és mosolygott magában, mert végighallgatta az egész beszélge-

tést. Így tündött magában: „Ha okos leszek, megszabadíthatom az uramat ezeknek a civakodó királyasszonyoknak a kellemetlenkedésétől” — és kinyújtotta az ujját és halkán ezt sugta oda a pillangó kis feleségének:

— Kis asszonyka, idegyere!

A pillangó felesége felröppent, nagyon megrettenve és megállt Balkis fehér kezén.

Balkis pedig lehajította hozzá szépséges fejét és így suttogott:

— Kis asszonyka, elhiszed, amit az urad épp az imént mondott?

A pillangó felesége ránézett Balkisra és látta, hogy a szépséges királyné szeme úgy tündöklök, mint a csillagfény a mély tavak tükörében és mind a két szárnyával megemelte magát és így szólt:

— Oh, királyné, légy szeretetterméltő örök könörökké. Hiszen te jól tudod, milyenek a férfiak.

És Balkis királyné, a bölcs sábai Balkis, ajkához emelte a kezét, hogy elrejtse mosolyát és így szólt:

— Kis testvérem, bizony tudom.

— Megharagszanak — szólt a pillangó felesége, sebesen legyezve magát — minden semmiség miatt, de nekünk a kedvükben kell járnunk, oh királyné. A felét sem hiszik annak, amit mondanak. Ha az uramnak jól esik azt hinni, hogy én elhiszem, hogy egy toppantásával elűntetheti Suleiman-ben-Daoud palotáját, bizony én nem törődöm vele! Holnapis ugyanis mindent elfelejt.

— Kicsi testvérem — szólt Balkis — teljesen igazad van. De ha legközelebb megint kérkedni fog, fogd a szavánál. Kérd, hogy toppantson és lásd, mi történik. Ugye, hogy

Sulfamyl puder csak
„EGGER“

védjeggyel valódi, más gyártmány,
 mint értéktelen utánzat visszautasítandó

nullus-t akarja megteremteni azok után,
 hogy az egyetemeken elzárták a zsidók elől
 az érvényesülés útját.

Mit szólna hozzá a mintavásár rendező
 sége, ha a sok-sok ezernyi utódállambeli
 zsidó egyszerre kimondaná, hogy nem érdek
 li a pesti mintavásár, mert a magyarországi
 zsidóknak „vásáron kívül” nagyon sok el-
 nyomásban van része. Természetesen, ha
 azt látják az illetékes körök, hogy bármily
 arculesapást is kapnak a magyarországi
 zsidók, azért csak jönnek Kassáról és Ung-
 várról, Aradról és Clujról zsidók, hogy egy
 kicsit „körilnézzenek” és otthagyanak
 százezernyi pengőket, közömbös előttük
 a zsidókérdésnek még némelyek erőszakos
 eszközeivel való intézése. Ha azonban lát-
 nák, hogy ezt a tyukszemrelépés politikáját
 nem csak a magyarországi zsidóság érzi
 meg, hanem az utódállamok zsidósága is,
 akkor kétszeresen meggondolnák, hogy min-
 dent átvegyenek-e Berlintől?

Berlintől, amely mindazon országok
 romlását fogja előidézni, akik szekerük rud-
 ját a német sors — tankjához kötötték...

bőrükbe és ha netán — az Ég őrizzen tőle
 mindnyájunkat — mégis rákerülne a sor a
 véres leszámolásra, akkor az *egész világ*
 a németek ellen volna. Nem azért, mert a
 bolsevik zsidók akarják, így, mert csak de-
 generált örült és bornirt német agyban szü-
 lethet meg az idea, mely azt hirdetné, hogy
 sokszáz millió kulturált európai és amerikai
 embert — a zsidók tudnának vezetni. Hi-
 szen minden francia iskolásgyerek jól tudja,
 hogy mit akar Németország és minden an-
 gol munkás érzi, hogy mit főznek a hitleris-
 ták. De ők továbbra is folytatják örült ha-
 zudozásukat — és hirdetik, hogy mindennek
 a zsidók az okai.

S hogy ez a mételey a mortus germagi-
 kus, mennyire megijertözi a lelkeket, leg-
 jellemzőbb, hogy Werner Sombart, a híres
 nemzetgazdász is szívvél lélekkel mellettük
 áll, holott a „Times”-ban, egy cambridgei
 egyetemi professzor cikket írt, amelyben
 teközi szösz szerint azt, amit Werner Sombart
 1912-ben írt a zsidókról. Többek között szó-
 szerint ezt:

„Ha valami csoda folytán egy napon
 minden zsidó elhatározná, hogy kivándorol
 Palesztinába, ezt minden körülmények kö-
 zött meg kellene akadályozni. Hiszen ez
 esetben elvesztenénk leggazdagabb és leg-
 szorgalmasabb polgártársainkat, mint Fran-
 ciaország a hugenotta kivándorlással. Na-
 gyon jól tudjuk, hogy mivé lett Spanyolor-
 szág és Portugália a zsidók kilizetése kö-
 vetkeztében. Még csak gondolni sem sza-
 bad arra, hogy az értékes zsidó elemeket —
 a nyugati zsidókat kiteresszék Paleszti-
 nába.”

Írta 1912-ben. Most mást mond és mást

hírdet. Együtt fujja az örület harsonáját a
 többi megkerülttel, akiknek méltó vezére a
 hírhelt triumvirátus: Hitler, Goering és
 Goebbels!..

A pesti mintavásár és a zsidók

Olvassuk napilapokban, hogy ebben az
 évben megint mennyit fejlődött a magyar
 ipar és látjuk az ezerszámra széjjelküldött
 propaganda-iratokon, hogy invitálják a világ
 gazdasági közönségét, hogy látogassák meg
 a szép május hónapban a még szebb Buda-
 pestet és az annál is szebb, a legszegebb
 pesti mintavásárt. Mi nem is reklamáljuk,
 ha valaki az utkedvezmények miatt oda is
 utazik. Csak azt szeretnénk még, ha a ma-
 gyar kormányzat egy külön pavillont állíta-
 na be, ahol grafikonok mutatnák azt a tö-
 rekvést és azt az elért eredményt, amelyet
 az a zsidóellenes tendencia tud felmutatni,
 amely mindinkább elhatalmasodik a kis or-
 szágban. Ha megírnák a mintavásárra hívó
 prospektusokban, hogy bizony Magyarorszá-
 gon sok plakátot is lehet látni, amelyben azt
 hirdetik a nyilaskeresztesek, hogy „magyar
 csak magyartól vásároljon” és a zsidó üz-
 leték előtt német mintára fotografálnak.
 Közben elfelejtik, hogy amit szabad a néme-
 teknek, mert ők világhatalom és 70 millió-
 nyian vannak, azt nem szabad egy 9 millió-
 sországnak. Nem szabad, mert mit szólna
 Budapest, ha az utódállamok zsidósága kö-
 rében megindulna egy erélyes bojkottmoz-
 galom a pesti mintavásár ellen. Mit szólna
 ahhoz, ha a nyugati országokban is ismer-
 nek annak az „ipari novellának” tartalmát,
 amely a zsidó iparosok számára a „numerus

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek

Használja rendszeresen **SENLASLO** (Szt. László)
 a kellemesen illatosított

fertőtlenítő toalett-szappant,
 megvédi **fertőzések** ellen

Vigyázzon nehogy utánzatokkal hiszolgálják!

mi tudjuk, milyenek a férfiak? Nagyon el-
 fogja szégyelni magát.

A kis pillangó visszaröppent a férjéhez és
 öt perc múlva úgy összekaptak, mint még
 soha eddig.

— Ne felejtse el! — szölt a pillangó — ne
 felejtse el, mi történik, ha egyet toppantok!

— Ennyit se hiszek neked — szölt a pil-
 langó felesége. — Nagyon szeretném látni, mi
 történik. Hadd lássuk, toppants hát!

— Megígértém Suleiman-ben-Daoudnak,
 hogy nem teszem — szölt a pillangó — és nem
 akarom megszegni a szavamat.

— Bátran megteheted — szölt a felesége.
 — Egy fűszálat meg nem görbitsz a toppantá-
 soddál. Akarom, hogy toppants! Toppan-
 ts hát! Rajta! Toppanst!

Suleiman-ben-Daoud, aki ott ült a kámfor-
 fa alatt, hallott minden szót és olyan józúien
 nevetett, ahogy még soha életében. Elfelejtette
 teljesen a királyasszonyokat, elfelejtette
 azt az állatot, aki a tengerből jött, elfelejtette
 a kérkedését. Csak nevetett jókedvűen s Balkis
 a fa mögött szintén mosolygott, mert szíve
 szerelme olyan jókedvű volt.

Csakhamar visszatért a pillangó lihegve,
 kimelegedve, a kámforfa árnyékába és így
 szölt Suleimannak:

— Azt akarja a feleségem, hogy toppant-
 sak! Látni akarja, mi fog történni. Oh Sulei-
 man-ben-Daoud! Te tudod, hogy semmit sem
 tehetek és a feleségem soha többé nem hiszi
 majd el egy szavamat sem. Nevetni fog raj-
 tam halálom napjáig!

— Dehogyan is, kicsi testvérem — szölt
 Suleiman-ben Daoud — soha többé nem fog
 téged kinevetni. — És megfordította ujján a
 gyűrűt — tisztára a kis pillangó kedvéért és
 nem azért, hogy kérkedjék és ime nézd! —
 négy rettentő dzsin bujt elő a földből.

— Szolgák — szölt Suleiman-ben-Daoud
 — ha ez az ur itt az ujjamon (a szemtelen kis
 pillangó ült az ujján) balmellső lábával top-
 pant, tüntessétek el palotámat és azt a kertet
 mennydörgés közepette. Ha pedig újra top-
 pant, óvatosan tegyetek mindent a helyére.

— Most pedig, kicsi testvérem — szölt
 — eredj vissza a feleségedhez és toppants
 kedved szerint.

A pillangó visszaröppent a feleségéhez,
 aki így kiáltott.

— Azt akarom, hogy toppants! Azt aka-
 rom! Toppanst hát! Rajta! Toppanst!

Balkis látta, amint a négy óriási dzsin
 lehajolt a kert négy sarkán, középre fogva a
 palotát. Halkan tapsolt örömeben és így
 szölt:

— Végre hát Suleiman-ben-Daoud meg-
 teszi egy kis pillangó kedvéért azt, amit réges
 régen meg kellett volna már tennie a maga
 kedvéért és a civakodó királyasszonyok meg
 fognak majd ijedni!

Ekkor a pillangó toppantott. A dzsinek
 felkapták a palotát és a kertet ezer mérföld-
 nyi magasságra a levegőbe, rettentő mennydör-
 gés hallatszott és minden olyan fekete lett
 egyszerre, mint a korom. A pillangó felesége
 ide-oda libegett a sötétségben és így kiabált:

— Oh, jaj, jó lesznek! Sajnálom, amit
 mondtam! Hozd vissza hamar a kertet, édes
 drága uram és én soha többé nem fogok fele-
 selni veled!

A pillangó maga is csaknem annyira megré-
 mült, mint a felesége és Suleiman-ben-Daoud
 olyan józúien nevetett, hogy beletelt egy pár
 perc, amíg lélegzetet tudott venni, hogy oda-
 sughassa a pillangónak:

— Toppanst még egyet, kicsi testvérem,

Add vissza a palotámat, hatalmas varázsló.

— Igen, igen, add vissza a palotáját —
 szölt a pillangó felsége, aki még mindig ide-
 oda röpködött a sötétben, mint valami moly.
 Add vissza a palotáját és hagyd abba ezt a
 rettentő varázslatot.

— No, most látod, édesem — szölt a pil-
 langó oly bátran, ahogy csak tett tőle — most
 látod, mi lett a vége a nyafogásodnak. Nekem
 persze mindegy az egész, én hozzá vagyok
 szokva az ilyesmihez, de irgalomból irántad
 és Suleiman-ben-Daoud iránt, nem bánom, ren-
 det csinállok újra.

És toppantott újra és a dzsinek tulajdon
 abban a pillanatban letették újra a palotát és
 a kertet egy hajszálra a régi helyére. A nap
 leragyogott a narancsok sötétzöld levelére, a
 szökőkutak vígan csobogtak a hályanypiros
 egyiptomi liliomok között, a madarak tovább
 énekeltek és a pillangó felesége ott ült a kám-
 forfa alatt féloldalt dőlve, remegve igazgatta
 a szárnyait és lihegett:

— Oh, jaj, jó lesznek! Jó lesznek!

Suleiman-ben Daoud alig tudott szöhoz
 jutni nagy nevetésben. Majdnem fuldokolt
 már, egészen elgyöngülve hátradőlt és ujjával
 megfenyegette a pillangót így szölt:

— Oh, hatalmas varázsló, mit ér nekem,
 hogy visszaadtad a palotámat, ha ugyanak-
 kor úgy megnevetettél, hogy belehalok!

És Balkis, a karcsú, szépséges királynő,
 Suleiman-ben-Daoud szemébe nézett, a fejét
 kissé oldalt hajtotta éppen úgy, mint a kis
 pillangó és így szölt:

— Először, óh én uram, ezért, mert szeret-
 lek és másodsor, óh én uram, ezért, mert tu-
 dom, hogy milyenek az asszonyok.

Azután felmentek együtt a palotába és
 ezantul örökké boldogan éltek.

Mindennapi valósággá lett a pogrom

Antiszemita terror alatt él egész Lengyelország zsidósága

Szenátusi vita a diákzavargásokról

Nem szavazta meg a sejm a vágatási tilalmat

Varsó. A világpolitika mai forrongó atmoszférájában alig jut hely a napilapok hasábjain a lengyelországi antiszemita zavargásoknak, noha nem kevesebb, mint 3,5 millió zsidó lélek sorsáról van szó. Már hetek óta megállás nélkül folynak Lengyelországban az antiszemita atrocitások és bár a kar hatalom igyekszik itt-ott elfojtani a zsidó ellenes kilengéseket, a megnövekedett antiszemita erőket nehéz visszaparancsolni medrükbe. Ma már egész Lengyelországnak legfőbb és legnagyobb problémájává nőtte ki magát a „zsidókérdés”. És a szervezett antiszemita bandák gondoskodnak arról, hogy állandóan felszínen maradjon e kérdés és naponta gondoskodnak újabb atrocitásokról. — A pogrom mindennapi valósággá lett Lengyelországnak...

Az alábbiakban közöljük a legújabb jelentéseket:

VILNABAN

napirenden vannak az uccai támadások a zsidó járőreik ellen. Egy negyven tagból álló huligán-csoport terrorizálja a lakosságot. Több zsidót és egy nemzsidó vasuti munkást súlyosan inzultáltak.

POSENBEN

az antiszemita terrorcsapatok uccai zavargásokat rendeztek. Leigazoltatták a zsidókinézésű polgárokat, majd súlyosan bántalmazták őket. Egy Alter nevű poseni, egy Richter nevű lodzi zsidót oly súlyosan vertek meg, hogy mind a kettő elvesztette eszméletét. A hetvenöt éves Jakubovszki nevű zsidót meg vérző sebekkel szállították el a támadás színhelyéről. A rendőrség több le tartóztatást eszközölt.

LODZBAN

a nemzeti demokraták négyülést tartottak a városban, majd annak befejezése után az uccára vonultak és több zsidót súlyosan inzultáltak.

A VIDEKEN

is egyre inkább elharapózik az antiszemita agitáció. Andzejow, Lodz melletti városkában is súlyos antiszemita kilengések voltak. Novy-Wilejka városkában bombát hajítottak egy helyiségbe, ahol purim-ünnepélyt tartottak a zsidók. A bombát ártalmatlanná tették, mielőtt kárt okozhatott volna. Pzdry városka zsidó hitközsége segélytáviratot küldött Varsóba. A helység zsidó lakossága a legsúlyosabb bojkott-terror miatt szűkül és nap-nap után ismétlődnek meg

ellene a támadások. A zsidó lakosság a legsúlyosabb nyomorban él.

NEM TILTOTTA BE, CSAK KORLÁTOZTA A LENGYEL SEJM A RITUALIS VÁGÁST

A bel-és külföldi zsidóság egyöntetű tiltakozásának eredményeképpen a lengyel kormány kompromisszumos törvényjavaslata ment keresztül a vágatási tilalom elrendelésének kérdésében. Eszerint a törvény megengedi háziállatok levágását, zsidó, muzulmán és karaita rítus szerint, de megtiltja a keresztény vallás által előírt rituális vágást. Ezt a törvényt azzal indokolják, hogy keresztények is zsidó, illetve muzulmán rítus szerint vágják le háziállataikat. A törvény megengedi a rituális vágást az exportra szánt húsrúnál.

A törvény azonban sok olyan korlátozást tartalmaz, amely jelentős károkat fog okozni a zsidó kereskedőknek és mészárosoknak és a köser hus árának emelkedését fogja maga után vonni.

A zsidóság részéről az antiszemita kilengésekre való válaszképpen még az egész hét folyamán folynak a tiltakozó demonstrációk.

Különösen mély benyomást keltett az a tüntetés, amelyet száz rabbi rendezett, akik zárt sorokban a zsidó temetőbe vonultak, hogy a nagy zsidó tudósok sírjainál imádkozzanak a békéért és igazságért a lengyelországi zsidók számára. A varsói műegyetem falaira lengyel és héber nyelvű felirásokat véstek, amelyek Jeremiás próféta beszédeit idézték a mai viszonyokra alkalmazva.

FOKOZÓDIK A ZSIDÓ ELLENÁLLÁS

Varsó. Az egyre fokozódó antiszemita kilengések elleni tiltakozás jeléül a zsidók központi tanácsa általános sztrájkot proklamált. A zsidók védelmi akcióját a szociáldemokraták és a kommunisták is támogatják. A varsói gettóban sorozatos uccai tüntetéseket rendez a zsidó ifjúság, melyeknek során a legsúlyosabb kifakadások hangzanak el a kormány erőtlenségével szemben. Az elkeseredettség és az izgalom oly nagy a zsidó ifjúság és tömegek körében, hogy komoly incidensektől tartanak.

„MEGMÉRGEZIK A LENGYEL MUNKÁS ÉS PARASZT LELKÉT”

A szenátusban a legelőkelőbb lengyel szenátorok mutattak rá az antiszemita agitáció rendkívül veszélyes voltára, amely veszélyezteteti az állam rendjét is.

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

Michalowicz professzor a varsói egyetem rektora, rámutatott arra, hogy az egyetemeken dúló antiszemita zavargások lehetetlennek teszik a normális tanulást az iskolákban. A nemzeti demokraták tervszerűen súlyos zavargásokat szerveznek meg a falvakon és a városokban. Ezeknek a zavargásoknak a célja, nemcsak a faji ellentétek szítása a lakosság körében, hanem az állami jogi alapjainak is az aláásása.

Ezek az emberek megmérgezik a lengyel munkást és a lengyel parasztot. A rendőrség fellépése a rend helyreállítására, lengyel parasztok és rendőrök vérére követeli.

GURULNAK A MARKÁK

Rug szenátor kijelenti, hogy biztos tudomása van arról, hogy 25 lengyelországi lapGöbbelstől kap instrukciókat és anyagi támogatást. Ez egymaga is sok tekintetben megmagyarázza az antiszemita propaganda-nagyrányu fellángolását.

Calikat tábornok szenátor kijelenti, hogy a defetizmus, antiszemitizmus és bolsevizmus veszedelmes frontot jelent az államra nézve. A nemzeti demokraták felé a következőket kiáltja: „Ne bántátok meg Pilsudski népét!”

Terlekowszki szenátor ugyancsak kifejti, hogy a zsidókérdést nem lehet erőszakos eszközökkel megoldani. Likvidálni kell a zsidó társadalom gazdasági kinövésait. A szónok célzásokat tesz arra, hogy a lengyel gazdasági bajokról elterelni a figyelmet.

Ezután M. Schorr professzor, varsói fő rabbi emelkedett szólásra, aki nagy beszédben válaszolt a szónokoknak, kifejti, hogy az antiszemitizmussal sötét erők akarják a gazdasági bajokról terelni a figyelmet.

Ha az arisztokrata urak valóban segíteni akarnak a földnélküli parasztokon, — fejezte be Schorr nagyhatású beszédét úgy ezt megtehetik a saját számlájukra, ha leadnak valamit a saját földjeikből.

EGY LENGYELORSZÁGI MERÉNY LŐT DARABOKRA TÉPETT A BOMBA

Lodz. A lodzi Geyersmar-on bomba-robbant a 25 esztendőes Eugeniusz Pjonovszki nevű fiatalembernél. A bomba, leszállította a kezét, felszakította a gyomrát és kiütötte szemét, azonnal kórházba szállították, ahol néhány órára rá meg is halt. A nyomozás során kiderült, hogy Pjonovszki éppen merényletet akart elkövetni egy zsidó péküzlet ellen. A nemzeti szociáldemokraták közül öt embert letartóztattak, akik felbujtatták Pjonovszkyt és egyidejűleg lezárták és lepecsételték a nemzeti szociáldemokrata párt helyiségét a Knaipa-uccán.

— A zsidó vendégek — Sir Mosley szerint, London. Leedsben egy gyűlésen beszédet tartott az angol fasiszták vezére, sir Oswald Mosley kijelentette, hogy azon zsidókat, akik más országok zsidóságának jólétét többre becsülik, mint az angol jólétet, deportálni kellene. A többi zsidóktól meg kell vonni a polgárjogokat, mert „idegenek maradtak” közöttünk. Oxfordban elhatározta a városi tanács, hogy nem bocsátja rendelkezésére Mosleynek a városháza nagytermét, mert a korábbi fasiszta üléseken erőszakosságok történtek.

KATZ

Oradea, Str. Avram Iancu 1.

Szövet

legjobb

legdívatosabb

legolcsóbb

Newyorki mozaikok

A NAGY AMERIKAI ZSIDÓ BIRÁK

A legjobb amerikai sportember -- zsidó --
Judge Mack jubileuma

Az amerikai zsidóság egyik legtisztel-
tebb személyisége Julius W. Mack bíró a na-
pokban ünnepli hivatalba lépésének 25 éves
jubileumát. Ünneplésének módja is jellemzi
Mack bíró nagyfokú szerénységét. Megtiltot-
ta, hogy nagyszabásu nyilvános ünneplés-
ben részesítsék, csak szűk baráti körben ün-
nepelte jubileumát. Judge Mack, egy asszi-
miláns családból származik, ő azonban kő-
rán csatlakozott a cionista mozgalomhoz és
közvetlenül a háboru után elnöke volt az
Egyesült Államok cionista szervezetének. --
1921-ben visszavonult, amikor a Keren Haj-
jeszod miatt konfliktus tört ki az amerikai
zsidóság körében. Mack bírói hivatásában is
a legelső egyike az Egyesült Államok terü-
letén, akinek pártatlan és fair ítéletét még
azok is elismerik, akiket elítélt. Mack-ot
1911-ben nevezte ki Taft elnök bírónak, és ez
év nyarán tölti be 70-ik életévét.

A LEGFELSŐBB AMERIKAI BIRÓ SÁG KÉT ZSIDÓ TAGJA

Aki megírja majd az amerikai nagy
zsidók történetét, nem fogja kihagyni Bran-
deis bírónak és Benjamin Cardozo bírónak
neveit, akik mindketten zsidók és az ameri-
kai legfelsőbb bírói testületnek tagjai. Ők
kettőn legéberebb védelmezői a legutóbbi
időben sokak által támadott és kritizált a-
merikai alkotmánynak, akik joghatóság-
ban tudják képviselni azt az elvet: „Igazsá-
got mindenkinek -- még az átlag amerikai-
nak is.” Minden ítéletük a szabadság és
egyenlőség elvén alapszik és a gazdasági
igazságszágon.

Brandeis rövidesen 80-ik életévét tölti
be. A jubiléus rendkívül szerény és meg-
tiltott minden nagyobb ünnepséget. Rendki-
vül érdekli a zsidó közügyek iránt főleg
Palesztina iránt, amely célra sokszor és so-
kat adott, rendszerint névtelenül.

Dacára az amerikai éleli mechanizáló-
dásának, Brandeis még mindig kézzel írja
leveleit, szoknak a zsidóknak, akiket felkér-
nek arra, hogy az Egyesült Államok területén,
adakozzanak a zsidó nemzeti otthonnak. --
Brandeis úgy ismerik, mint a szociális igaz-
ságok legfőbb őrét. Ha véleménye kisebbsé-
gben is marad, mindenkor tiszteletet pa-
rancsoló, mert logika és előrelátás jellem-
zik.

Cardozo bíró csak 60 éves, régi szefárd
családból származik. „Az ész arisztokrata-
jának és a szív demokratájának” hívják. --
Véleménye röviden fogalmazott, poétikus
hangon írott, de kérihetetlen logika jel-
lemzi.

AZ AMERIKAI ZSIDÓ SAJTÓRÓL

Az „Editor and Publisher” az amerikai
ujsgírók szaklapja érdekes számokat közölt
legutóbb, az amerikai zsidó ujságokról. -- A
„Jewish Morning Journal” ortodox zsidó
lap, főleg New-York területén kívül élő zsi-
dók olvassák 79.430 példányszámban je-
lenik meg. A „Jewish Daily Forward” (Előre)

néhány évvel ezelőtt még nagyon befolyásos
volt és 250.000 példányszámot is elért, ma
csak 114.145 példányban jelenik meg. -- A
„Der Tog” délutáni ujság 73.266 példány-
ban a „Freiheit” amely majdnem naponta
anticionista cikkeket ad le, 47.564 példány-
ban jelenik meg. A négy lap közül a „Mor-
ning Journal”-nak van a legjobb és legfris-
sebb hírszolgálat. Általános tünet, hogy a
zsidó lapok példányszámai a háboru utáni
időkhöz viszonyítva esőben vannak. Így a há-
boru utáni időkhöz, a két polgári ujság pél-
dányszámai egyenkint a százezret meghalad-
ták.

EGY ÚJ AMERIKAI „HEROSZ”

Új hőst ünnepel néhány hét óta az ame-
rikai közvélemény. Véletlenül zsidó az illető
és még hozzá olyan területen, ahol a zsidók
nak még nem termett sok babér. Az ameri-
kai baseball-játék favoritja ő. Henry Green-
bergnek hívják, röviden „Hank”. A new-
yorki baseball-játék egyesület vezetősége
„az év mesterhajnokának” nevezte ki dacá-
ra annak, hogy a detroiti teamhoz tartozik.
Játékának stílusa a legjobb amerikai base-
ball játékosok mesterévé avatta. Greenberg
26 éves, fess, jólmegtermett ember, New-
yorkban született és egyetemi hallgató. --
Sportujsgírók, akik szeretnek szuperiati-
vuszokban beszélni, minden idők legnagyobb
zsidó sportemberének -- nevezik, de a leg-
jobb amerikai sportembernek is. Greenberg
amellett szigoruan vallásos orthodox szül-
ők gyermeke, aki állandó és szorgalmas lá-
togatója a zsinagógának.

Mint
a tör, úgy
szur a
fájdalom

az organizmusunkba. Megbénítja
tagjainkat és akaratlunkat. Pedig
milyen egyszerű a segítség.

LINYCOL

használata az érzékeny helyen el-
távolít minden fájdalmat, legyen az
reuma, köszvény, ischiás vagy fej-
fájás. LINYCOL: Vesse emlékeze-
tébe ezt a szót és örökké hálás
lesz nekünk. -- Kapható minden
gyógyszertárban és drogueriában.

A ZSIDÓK NEM SZAVAZHATNAK A NÉMET BIRODALMI VÁLASZTÁSOKON

A március 29-iki német általános válas-
tásokon nem szavazhatnak többé zsidók.
Március 7-én kiadtak egy rendelkezést erre
vonatkozólag, amely így szólott: „Nincs
szavazati joguk a zsidóknak, tehát olyan
férfiaknak és nőknek, akik legalább három
generációban „vollblut” ősokeket mutatnak
fel. Nincs szavazati joguk olyan vegyeshá-
zasságból származóknak sem, akik két
nagyzüllöt mutatnak ki, akik zsidó eredetű-
ek és 1935. szeptember 30-án még a zsidó
vallás közösségébe tartoztak.”

Igy szól a rendelet, amelynek röviden
annyi az értelme, hogy zsidó nem járulhat
szavazatával ahoz, hogy a hitleri éra meg-
erősödjék. Bizonyos szempontból jobb is ez
így, mert micsoda lelki kín volna a német
zsidónak, ha le kellene adja szavazatát
azokra, akiket naponta mint kíméletlen hó-
hérjainak tapasztal. Így a választás napján
nem kell közéjük menien, nem kell az urná-

ba bedobni Hitler nevét, vagy programját,
„megkímélik” a kintől, legalább erre az al-
katomra.

De ezzel szemben csak az agyonkínzott
és lélektani alapon igazoltnak látszó „kímé-
let” ez, ha közben arra gondolunk, hogy
milyen kimondhatatlan szenvedés ez a meg-
alázás olyanok számára, akik maguk is
végigélték egy jobb korszakot a német ha-
tárokon belül és -- joggal -- semmivel sem
érik magukat minderwertigebbnak, mint
az árják. Akik tudják, hogy egy csaknem
analfabéta napszámos szavazhat, de sok-
ezet azok közül, akik korszakos munkával
járultak hozzá a német fejlődéshez, otthon
kell üljének. Ha Fritz Haber élne, ha Rat-
henau élne, nem szavazhatnának, holott
több hasznukat látta Németország, mint Hit-
lernek, még ha ezer évig is élne. De Einstein
sem szavazhatna, ha történetesen otthon él-
ne. Ők nem!

Végeredményben nincs csüggedésre ok.
Ma már az egész világ látja, sőt érzi is,
hogy mi a porosz csizma sarka. Nem csak
a szegény németországi zsidók gondolnak
rájuk gyűlölettel, hanem 40 millió francia
is, sokszáz millió katolikus és sok-sok
millió kultúrember, szerie a világon. Mi
hiszünk abban, hogy utól fogja érni őket a
megérdemelt nemzés.

— Most jelent meg dr. P. Baltan szerkesz-
tése alatt az L. Baltan és H. Vuhmann-féle
héber-jiddis-román „MILON-KIS” zsebszótár,
amely 10.000, a mindennapi életben használa-
tos szót foglal magában. Ára mindössze 35 és
40 lei. Megrendelhető: L. Baltan, Chisinau, S. r.
Tichinej No. 20.

STOLLWERCK

sel pesszach שוץ פסח csokoládé az erdélyi ortodox központi iroda el-
nökének, WEZEL A. főrabbinak közvetlen felügyelete alatt gyártva,
kapható minden fűszer- és csemegeüzletben

Stollwerck Testvérek r.-t.
Braşov

— HIREK —

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megfelelőlésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Nissan 4. Márc. 27.

Szombat: Nissan 5. Márc. 28.

Heti szidra: אָדער

Heti haltóra: אָדער

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6'30

gyertyagyújtás 6.40

Istentisztelet kezdete 6'45.

Szombat befejezése 7'45.

Fuchs Benjámín fő- rabbi z. c. l. és a „Népünk”

A megboldogult főrabbi lapunk első számának megjelenésétől kezdve mindenkor a legnagyobb érdeklődéssel és szeretettel kísérte lapunk fejlődését. Sokszor, főleg kezdeti időkben, nem egyszer látott el bennünket igen értékes tanácsokkal.

Lapunk szerkesztőivel mindenkor a legnagyobb jóakarattal tanusította. Wasserstrom Sándor főszerkesztőnkkel úgy a köz, mint a magánéletben is a legjobb barátságot tartotta ugyanis szintén lapunk felelősszerkesztőjével Leitner Zoltánnal is. Igen sokszor megtörtént, hogy kikértük a zsidó közügyekben véleményét és olyan irányban igyekeztünk a közvéleményt informálni, amely az ő felfogásának megfelelt. Tettük azt egyrészt azért, mert végtelen nagy tisztelői voltunk megértő egyéniségének, meg azért is, mert hiszen az ország legnagyobb ortodox hitköziségének lelkipásztora volt, akinek véleménye és felfogása belső zsidó kérdésekben mérvadó kellett legyen. Szívünkhez volt növe azért is, mert hiszen ő volt az, aki legpregnánabb képviselőjét jelentette annak az ortodox askenáz mentalitásnak is, amelyért mi fennállásunk óta oly sokat küzdöttünk és nem szünnünk meg küzdeni ezután sem.

Alig néhány héttel ezelőtt nagy interjú keletében írtuk meg az elhunytak felfogását az általános zsidó helyzetéről. Bámutatós és minden részletre kiterjedő szabalossággal ismerte a világ zsidóságának helyzetét. Tudta az eredendő okokat, ismerte a zsidó nyomor mélységét, tudta azt is, hogy gyakran azoktól áll legtovább a jószág, akiknek módjukban volna segíteni.

Legutóbb két nappal halála előtt beszélgettünk vele. Kifejtettük előtte egy nemrégiben megjelent nyilatkozattal kapcsolatban, hogy az ő mélységesen becsült személye miatt, nem reflektálunk az ellenünk elhangzott bánáásra. Ezt ő meleg kézzorítással honorálta. Lapunk főszerkesztőjének péntek este, az imádkozás után mondotta még (vasárnap délelőtt hunyt el) hogy nagyon fáradt, beteg és nagyon emésztli magát, mert fáj neki a meg nem értés, meg nagyon megviselték azok a harcok, amelyek oly sokszor feldúlták az erdélyi zsidóság békéjét. Fáj neki az erdélyi orth. zsidóság széjjelhúzása és ezért nem ment el Clujra sem a Központi Iroda ülésére. Azt mondotta, hogy lesz alkalma még vétót emelni az ott hozott határozatokra később is. Sajnos, erre már nem kerülhet a sor, mert a Halál keresztül húzza a legjobb szándékokat is.

Sokszor és sokat panaszkodott arra, hogy bántják. Bántják azok, akik más — mondjuk chasszidikus — vizekre akarják vinni az erdélyi zsidóság sokat hányódó hajóját. Neki, aki nem volt a kíméletlen harcok embere, nagyon fájtak ezek a megnyilvánulások és korai és váratlan halálát szervi adottságain kívül az is okozta, hogy sokat bántódott népe sorsa felett. Könnyek gyűltek szemébe, amikor legutóbb a lengyel sechita tilalom aktuális lett és általában mindent nagyon szívére vett, minden zsidó tragédia a végsőkig meghatotta és lelki és fizikai

fájdalmakat érzett, amikor bejutottak dolgozó szobájába a hírek.

A „Népünk” soha nem muló hálával és kegyelettel szeretettel fogja emlékét tiszteletben tartani, s amikor teheti, meg fog emlékezni Róla.

Csaknem utolsó mohikánja volt megboldogult Fuchs Benjámín annak a százperentes ortodox mentalitásnak, amely az askenáz felfogású zsidóság világnézetét fejezi ki. Igazi nagy Vezér volt, akit nagyon de nagyon nehéz lesz pótolni azon a poszton, ahova őt a zsidóság bizalma, szeretete állította...

**Kabát-, komplé- és ruha divat-
szövefeketé nagy választékban
talál a hölgyközönség Kertész
Sándor női-divatáruházában,
Piafa Regina Maria 1. Elismert
olcsó szolid szabott árak.**

— Visszahívja a spanyol kormány a zsidókat, Madrid, Azana, spanyol miniszterelnök kijelentette, hogy az új spanyol kormány lehetővé akarja tenni a külföldön élő spanyol zsidók visszahonosítását, amelyre utalást tartalmaz az 1931. december 9-iki spanyol alkotmány 23-ik szakasza. A kormány a jogügyi bizottsághoz utalta az alkotmány ezen szakaszát, hogy megfelelő törvényjavaslatot dolgozzanak ki az alkotmány utasításainak végrehajtására. Ilyen törvény kibocsátása rendkívül nagy jelentőséggel bírna a Franciaországban, Törökországban, Görögországban és más államokban élő spanyol származású szefárd zsidók számára, akik honfoglalók. Azana miniszterelnök kijelentette továbbá, hogy elítéli az antiszemita áramlatokat Spanyolországban, mert ez ellenkezik a spanyol nép érzelmeivel és lovagiaságaival.

— Intelligens, jobb zsidó lány, Erdélyben elhelyezkedést keres. Szívesen megy öregpárhoz, vagy gyermekek mellé anyahelyettesnek. Vállalja a háztartás vezetését és esetleg üzletben is segít. Csak mint család tag tekintendő. Cim: Bein Oradea, Cuza Voda 39.

Braşovban okvetlenül keresse fel Káhán orth. kóser vendéglőjét Regina Maria 7.

— Megtámadták a közönséget és a futballistákat Chisinauban tüntető diákok. Chisinau. Az elmúlt vasárnap meccs volt az itteni két futball csapat a „Sporting” és a „Makkabi” között. A mérkőzés közben a mezőgazdasági iskola növendékei betörték a kaput és ásókkal, fűtykösökkel felszerelten nekimentek a közönségnek és a játékosoknak. A Makkabi nyolc játékosát megverték. A közönség körében, amely nagyrészt gyermekekből és diákokból állt, nagy pánik keletkezett. Ezután a hitköziség elnökének lakása elé mentek, aki egyúttal a Makkabi elnöke is és ott is tüntetést rendeztek.

— Házasság. Gärtner Klára Oradea és Braun Jakab Oradea f. hó 29-én tartják egybekelési ünnepélyüket.

— Halálozás. Tragikus hirtelenséggel hunyt el dr. Rosenberg Endre cluji fogorvos 35 éves fiatal felesége, Gál Irén, dr. Gál Sándor Somcutamarei főorvos leánya. A temetési szertartást az ortodox Szentegylet udvarán Glasner Akiba főrabbi végezte. Megható szavakkal beszűzta a tragikus sorsu fiatal uriaszonyt, majd az orvostársadalom nevében dr. Goldberger Ede beszélt a koporsónál. Az elhunytat kiterjedt előkelő családján és férjén kívül 8 éves kislfia is gyászolja. Halála az egész városban osztatlan részvételt keltett.

fejfájás ellen Bereznás parvilla!

— A chisinaui antifasiszta per. Több mint két hete folyik Chisinauban az antifasiszta per, amely országszerte, sőt világszerte nagy érdeklődést keltett. A vádlott Constantineszuli egyetemi tanár, aki elnöke volt a chisinaui (Besszarábia) antifasiszta szervezethetnek. Néhány nappal ezelőtt egy zsidó diákot is kihallgattak a tanúk sorában, akitől megkérdezték, hogy milyen érzelmiek a zsidó diákok, mire azt válaszolta, hogy olyan különböző felfogásúak mint a többi diákok. Az ügyész erre kijelentette, hogy „minden zsidó veszedelmes”. A bíróság elnöke erre semmi megjegyzést nem tett. A per még folyik és a napokban lesz ítélet is benne.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a leghíztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Erőszakkal kényszerítették, hogy megássa egy zsidó sírját, akit agyonlőttek. Amszterdam. A „Deutsche Weg” című katolikus folyóirat szemtanu elbeszélését közli az esterwegei koncentrációs táborról és különösen Spieler katolikus lelkész szenvedéseiről. A szemtanu többek között a következőket mondja el: „Amikor a táborba érkeztem, Spieler lelkész már ott volt. Alig lehetett felismerni. Arca pirosra és kékre verve és két keze be volt kötözve. Arra akarták kényszeríteni, hogy egy agyonlőtt zsidót egyházi ceremóniával temessen el, amit Spieler megtagadott. Erőszakkal kényszerítették, hogy megássa a halott zsidó sírját és bedobja abba a holttestet. Ezután a sírba állították a halott testére a katolikus papot, majd újból kiemelték és újból rádobták a holttestre.”

Peszachra edényeket és evőeszközöket legolcsóbban vásárolhat Izsák Gyula vaskereskedésében Str. Nicolae Iorga 16. — Nagy petroliumfűző vásár.

— SIESTA SZANATÓRIUM, Budapest, I. Ráth György u. 5. a főváros egyik legideálisabbban fekvő és orvosilag legtökéletesebben felszerelt gyógyintézete. Bel- és idegyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia stb. Röntgen, Kémiai s mikroszkópiai laboratórium. Electrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh-féle alapanyagcsere vizsgáló készülék, Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizgyógyintézet. Orvosilag vezetett villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás! 9700 egészségöles park! Olcsó árak!

**Pészachi üveg porcellán és zománcedény
szükségletét legjutányosabb áron**

Deutsch K. I. cégnél
Oradea, Str. Nic. Iorga 4. szerezheti be.

— Kinos esemény a cernauti egyetemen. Március 7-én, szombaton kellemetlen esemény színhelye volt a cernauti egyetem. Egy Freminger nevű zsidó diák, valószínűleg pillanatnyi elmezavarásban Miron Niculescu egyetemi tanárt tetőleg inzultálta. Ennek következménye az lett, hogy a jelenlevő román diákok megtámadták a zsidó diákokat, akiket súlyosan bántalmaztak. A rendőrség közbelépett és a további verekedésnek véget vetett. Természetesen a legélesebben el kell itélni a verekedő diákokat, amint hogy súlyosan elítélendő Freminger tette, de a diákság nincs jogosítva arra, hogy önmaga elégtételt vegyen. Jellemző a megtámadott professzor nemes mentalitására, amit kötelességünk kihangsúlyozni, hogy amikor a diákok a merénylet megverték és le akarták dobni a második emelet ablakából, ő védte meg a szerencsétlen meggondolatlan diákokat. A zsidó főiskolai hallgatók a következő táviratot küldték Niculescu professzorhoz és az egyetem rektorátusához: „A legélesebb elítéljük Freminger diák meggondolatlan tettet, aki nem is tagja szervezetünknek és aki anynyira elragadtatta magát, hogy megtámadott egy tanárt. Nem vagyunk szolidárisak sem vele, sem a tetteivel és legmélyebb hódolatunkat fejezzük ki a tanári karral szemben“. Ez a szerencsétlen patológus eset viszont nem vezethet arra, hogy zsidó diákokat megverjenek és zsidó járókelőket inzultáljanak. Nem lehet egy szerencsétlen ember tettéért az egész zsidóságot felelőssé tenni.

— A legfirómbab selyemharisnyák, minden színben és nagyságban gyári árak mellett GROSS FERENC harisnyagyárában, Brasov, Str. Regele Carol 38, (Udvarban.)

— Halálozás. A napokban váratlanul elhunyt Sigheten Fischer Edéné, Fischer Ede ismert cionista vezetőférfi hitvese. Fischer Edénét mindenki ismerte Sigheten nemeslelkűségéről és jószívűségéről. A zsidó asszonyok legjobbjai közé tartozott, akinek legfőbb jellemvonása a céltudatos munka és a jótékony-ság volt. Halála előtt néhány nappal Cernautiban volt, ahol férjhez adta leányát. Ahogy haza jött hirtelen megbetegedett és néhány nap múlva elhunyt. Temetése nagy részvét mellett zajlott le. Koporsója fölött dr. Danzig Samu főrabbi tartott gyászbeszédet.

— Fájdalmak, reumatizmus, köszvény, epe-kőbántalmak, érelmeszesedés, szívbaj, ismétlés, stb. gyógyul az URODONAL által. Megóv a vérnyomástól, szélütéstől, urámiától, tisztítja a májat, a vesét és a húgyhólyagot a homoktól és húgykőtől, kivonja az organizmusból a mérgeges elemeket és visszaadja a test hajlékonyságát és erejét.

— A zsidó kivándorlás Lengyelországból. Varsóból jelentik: Hivatalos kimutatás szerint 1935-ben 55.812 egyén vándorolt ki Lengyelországból és 53.438 vándorolt vissza az országba. A kivándorlók túlnyomó része zsidó volt és mint egy 27.758 Palesztínába ment. A visszavándorlók között alig voltak zsidók.

A bécsi antiszemitizmus

Az osztrák köztársaság világhírű és ragyogó fővárosa napról-napra újabb adatokat szolgáltat arról az antiszemitizmusról, amely virulens volt már a hírhedt Lueger idejében, de olyan méreteket még sohasem ért el, mint napjainkban. Természetesen azokkal az eszközökkel dolgozik, amelyek „beváltak“ és a nép haragját legjobban felkorbácsolják. Így többek között röpcédulákkal árasztották el a bécsi utcákat, melyeknek egyszerű, de sokatmondó szövege van: **Zsidók vásároljatok zsidóktól!** Ugyebár értjük ezt a fogást? Azt akarják dokumentálni ezzel, hogy a zsidók így összetartanak és kiadták a jelszót, hogy **zsidó csak zsidótól vásároljon**, amelyből logikusan következik, hogy keresztény, csak kereszténytől vegyen. A „Reichspost“ természetesen „nyitva“ hagyja a kérdést, hogy vajon, nem-e zsidóktól ered ez a röpcédula? Viszont a hamisítást a hatóságok hivatalból megállapították és így — összeomlott az egész manőver.

De vajon összeomlott-e? Azt, hogy megcáfolták és nemzeti szocialista manővernek minősítették, olvasta néhány ezer ember. De viszont röpcédulák tízezrei elszórták a tömegek közé és annak mérgező hatását ki tudná ellenőrizni?

A bécsi antiszemita machinációk másik megnyilatkozása az a könyv, amelynek címe „Antiszemitizmus der Welt in Wort und Bild!“ A könyvnek „tudományos“ beállítása van. Viszont a legszélsőségesebb antiszemita uszítástól hemzseg. Felhasználva a náci-elmélet minden zsidóellenes megnyilvánulást és számos képet is közöl a streicheri rituális-gyilkosságai propagandának eszközei közül.

E könyv terjesztése ügyében a bécsi hatóságok még semmit sem tettek. Majd, ha tízezerszámra megmérgezi majd a lelkeket, akkor fogják elfojtani. Így dolgozik a náci-maffia az osztrákok világszép fővárosában!

— A cuzisták és hitleristák barátkoznak. Chisinau, A „Gazeta Basarabiei“ című chisinaui ujság írja: „Az itteni iskolai hatóságokat értesítették a dél-bessarábiai iskolák vezetősegei, hogy a hitlerista propaganda ismét munkába kezdett. A román tanárok és tanítók bojkott alatt vannak német kollégáik részéről. A Sarata-i és Tarutino-i iskolák felsőbb gimnáziumi osztályaiba járó tanulói vonakodnak románul beszélni. Macovei főinspektor Dél-bessarábiába utazott, hogy a német városok ban uralkodó tanügyi helyzetet felülvizsgálja“. Ehez a híradáshoz a következőket fűzi a „Curierul Israelit“: „Megjegyzendő, hogy Bessarabia azon vidékén, ahol a tanárokat bojkottálják az utóbbi időben a nemzeti keresztény-párt különösen erőteljes propagandát folytat. Itt tehát szemmel láthatóan a cuzizmus és hitlerizmus összepaktált, épen ezeken a helyeken dolgoznak teljes egyetértésben a cuzisták és hitleristák. A nemzeti keresztény párt politikája erősen hozzájárul ahhoz, hogy a hitlerizmus oly erőteljes propagandát folytasson a dél-bessarábiai helyiségekben. Ennek az akciónak keserű gyümölcsét viszont az államhatárolom sinyl meg. Ugyanez lehet majd a helyzet Transilvániában és Bukovinában is“.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál. Oradea, Sas-palota.

— Meghalt dr. Oskar Lieben prágai professzor. A napokban hunyt el dr. Oskar Lieben középiskolai tanár, aki a prágai ismert Lieben család egyik tagja volt. A zsidó nemzeti mozgalomnak évtizedek óta aktív híve volt. Mir nyugalmazott tanár legtöbb idejét a palesztinai munkának szentelte. Kedvelt és tekintélyes tagja volt a prágai zsidó társaságoknak. A cseh szlovákiai cionizmus sokat veszített Lieben professzor halálával.

— Katonai zsinagóga az abesszin fronton. Róma. Erithrea olasz kormányzója elrendelte zsinagóga építését Asmarában, az északi tartomány fővárosában, zsidó katonák és civilek számára és 150 ezer lírát utalt ki az építkezési költségekre. A zsinagóga-építés Aldo Sonnino és Amedeo Terracina tábori rabbi kezdeményezésére vezethető vissza. Asmarában ezer zsidó lélek lakik.

— Világkonferencia a héber kultúra fejlesztésére. London. Nahum Sokolow elnökletével a héber kultúrtörökvények előmozdítására alakult tanács alakuló ülést tartott. A tanács, amelynek vezető tagjai a cionista világ vezetéi és a héber kultúrtörökvények hívei, elhatározták, hogy a diaszpóra országában működő héber kulturmunkát végző szervezeteket, egy világkonferenciára hívják össze.

— Jakób Wassermannak még nincs sírköve. Bécs. Bécsi művészek és írók Thomas Mann és Brunó Walterrel az élen, felhívást intéztek a nagyközönséghez, rámutatván arra, hogy Jakób Wassermann sírját Alt-Ausséeben csak kis fatábla jelzi. Kétezer schilling költséggel egyszerű, de méltó sírkövet akarnak állítani az elhunyt költőnek. Az írók felszólítják mindazokat, akik a nagy német zsidó író műveiből táplálkoztak, hogy járuljanak hozzá adományaikkal a sírköve felállításához.

— Hogyan lehet csempészeket felfedezni. Constanza. Dimitrie Jereca monopoligazgató a nagy kikötővárosban, úgy találta, hogy nincs elég csempészség és ez „visszatetszést“ keltett szemeiben. Ezért ügynökei útján néhány házbizkutatást tartott és találtak is néhány helyen külföldi cigarettákat, amiért súlyos büntetéseket szabtak ki. A megbüntetteket egyének, akik ártatlanoknak tartották magukat joggal, hiszen nem tudták miképen kerül hozzájuk külföldi cigaretta, feljelentették az igazgatót, mire a szigorú vizsgálat kiderítette, hogy ártatlanul kerültek bajba az illetők és a tulbuzgó monopoligazgatót le is tartóztatták.

— Beretvás pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

— Paraguay sem marad ki. Varsó. A lengyel távirati ügynökség jelenti Asuncionból, hogy a forradalmi csapatok vezére Poanco ezredes 36 pontból álló manifesztumot bocsájtott ki, amelyben azzal indokolja a lázadást, hogy sok az idegen az országban és főleg sok a zsidó. Míg a nép a fronton harcolt, addig a zsidók „kiszípolyozták“ a népet. A korábbi kormányzatnak azért kellett megbuknia, mert támogatta ezeket az elemeket. Paraguayban nagyon kevés zsidó él. „Külföldi“ alatt az Egyesült Államokból odaköltözött amerikaiakat értették.

— Új zsidó enciklopédia készül. Páris. Az 1930-ban létesített Simon Dubnov társaság elhatározta, hogy egy husz kötetes nagy zsidó enciklopédiát ad ki jiddis nyelven. A fontosabb részeket azonban angol-francia-német és lengyel nyelven is publikálni fogják. A francia zsidó munkatársak közül megemlítendő: Lévy-Bruhl, Edmond Feil, William Oualid, Henry Sée stb.

כשר שר פחה

Husvétii
fűszeráru

u. m. cukor, kávé, bormazsola, stb. valamint 80 százalékos ecetsav a legolcsóbb napi árban kapható

Léb Fivérek

Cluj. Telefon: 4-71

Angol uriszabóságban
és női divatban
az országban

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand

Hollós vezet

Ujból Stern Samu választották meg a pesti izr. hitközség elnökének

65.000 adófizető tag közül mindössze 5000-en adták le szavazatukat. - Varsó után Budapesten van Európa legnagyobb zsidó hitközsége

Budapest. Két héttel ezelőtt választotta meg a budapesti izr. hitközség képviselőtestületét amelyen ötezer pesti hitközségi választó élt szavazati jogával. A választás a legnagyobban rendben folyt le és azok jutottak be akiket a hivatalos lista kijelölt.

Varsó után Budapesten lakik a legtöbb zsidó Európában. Több mint 200.000 lélek, 65.000 adófizető tagja van a hitközségnek, szavazati joga ezzel szemben csak 15.000 embernek van és ebből is csupán 5000 ember élt szavazati jogával. Ez elég nagyfokú közönyösséget mutat a zsidó közélettel szemben, amely azonban nem új jelenség a pesti zsidóság életében.

Csütörtök délután az ujonnan megválasztott képviselőtestület megtartotta alakuló ülését, a hitközség székházának dísztermében.

Alsóterényi Auer Róbert választási elnök elnökölt. A választás egyhangú volt. — Elnöknek 245 szavazattal újabb öt évre Stern Samu udvari tanácsost választották meg, elnökhelyettesé: Dr. Glückstahl Samu felsőházi tagot, a másik elnökhelyettesi tisztséget csak néhány nap múlva töltik be. Az előjáróság tagjai lettek: Dr. budai Goldberger Leo, dr. Barna Károly, Dr. Dési Gé-

za, Drucker Géza, Dr. Fábián Béla, Frey Kálmán, Dr. Gallia Béla, Dr. Glückstahl Samu, Kaszab Elemér, Kálmán Henrik, Lederman Mór, Magyar Bertalan, Nagy Andor dr. Rosenak Miksa, Stern Samu, Vértes Emil, Vészi József, Vida Jenő, dr. Wilhelm Károly, dr. Zahler Emil.

Ezután megválasztották a hitközségi választmányának száz tagját. Ezután Kramer Miksa szentegyleti elnök, a képviselőtestület neszora, küldöttség élén meghívta az ujonnan megválasztott elnökséget a közgyűlésre, ahol Auer Robert, mint az alakuló közgyűlés elnöke üdvözölte az elnökséget.

Ezután megtartotta Stern Samu elnök székfoglaló beszédét, este pedig a Goldmark teremben ünnepi vacsora volt. Érdekes, hogy most került be a képviselőtestületbe Dr. Richtman Mózes szeminárium tanár, aki mint régi kipróbált cionista nem tudott világnézete miatt érvényesülni a pesti zsidó közéletben. Különben ma már sok pesti cionista is részt vesz a hitközség munkájában, holott egy-két évtizeddel ezelőtt, ez elképzelhetetlen lett volna a budapesti hitközségnél. Ha nem is teljes mértékben, de ott is kezd új szellő lengedezni, — Palesztina felől

Amerika mara a felfedezések hazája

Nemrég az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy Amerikában az ósvadonban olyan élő fa csoportot fedeztek fel, amely elképzelhetetlen az emberi felfogás szerint. A felfedezett fák valóságos csodái a természetnek, mert már 20 méter távolságból mindent magukhoz vonzanak. Tudósok, fizikusok megállapítása szerint ezek a fák olyan magnetikus erővel bírnak, amelyre eddig példa nem akadt a természettudományban. A világhírű „Gastro D.” gyógyszer növényét is ugyancsak ebben az ósvadonban fedezte fel 3 zseniális tudós: Jvata, Sivata és Nakamura, ami szintén olyan feltűnést keltett az egész világon; mert a gyógy növény kivonatából készült „Gastro D.” gyógyszerrel olyan eredményeket értek el idült 10—15 éves gyomor-, bél-, vese- és májbetegknél, hogy a Wiener Medizinische Wochenschrift orvosi szaklap hasábjain keresztül méltatta a kiváló gyógyszernek áldásos hatását.

„Gastro D.” kapható Császár E. gyógyszer-tárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124 szám alatt, vidékre megrendelhető 130 lej után vét mellett.

Zsidó vita a belga parlamentben

A belga parlamentben fennállása óta most folyt le az első „zsidóvita”. Dr. Velvaide kritikát gyakorolt afelőtt, hogy január végén dr. Henry Buch-t neveztek ki bírónak, aki az első zsidó Belgiumban ilyen minőségben. A fiatal bírót csak nemrégiben naturalizálták és ezért a flamand kultúrával nincs eléggé összeforrv. A valóság az, hogy dr. Buch Antwerpenben született és ott is nevelkedett. Kiváló képességeire való tekintettel, valóban néhány idősebb bírót átugrott a ranglétrán.

Henry Marcel Jaspar képviselő, a liberális érzelmi képviselő, nevében azt hangoztatta, hogy ez az interpelláció különleges gondolatmenetet bizonyít. Nem engedhetjük meg, hogy első és másodosztályú kategóriába osszák a belga polgárokat. Carton de Viart volt miniszter kijelentette, hogy jogász körökben a kinevezés valóban igazolhat kéltett. Soudan jelenlegi igazságügyi miniszter közbeszölt: — „Antiszemita körökben gondolja Ön!” — mire Jaspar replikázott: „Mi nem vagyunk hajlandók faji politikát bevezetni ezt mi keresztényietlennek tartjuk.”

Beszétek ezután még a demokrata-katolikus gazdasági miniszter, Hymans s Antwerpen jelenlegi polgármestere a volt miniszter C. Huysmans, aki azt kérdezte, hogy az utóbbi időben volt-e ilyen kinevezésekre precedens? Paul Hymans külügyminiszter kijelentette, hogy sok fiatal katolikus bírót nevezhet meg, akiket hasonló körülmények között neveztek ki, mint dr. Henry Buch-t.

— **Április 16-án indul a Mult és Jövő** háromhetes szentföldi társasutazása dr. Partai József vezetésével, akít a jeruzsálemi egyetem az idén is meghívott tavaszi előadásainak folytatására. A társasutazás programján szerepel a Szentföld minden régi és új nevezettségének megtekintése néhány napos egyiptomi időzéssel, minden külön költség nélkül. Az egész út (vasuti, hajójegy, eladás, szentföldi hotelok, autóturák stb.) összesen 590 pengő. Elsősztályra ráfizetés 260 pengő. A kiránduláson részvevőknek Romániából is. Tekintettel a rendkívüli kedvezményre, a helyeket minél sürgősebben le kell foglalni. Bővebb felvilágosítást nyújt a Mult és Jövő szerkesztősége. Budapest, Vardász 11.

— **Ha Palesztinába akar utazni, érdeklődjék** Leitner Zoltánnál, Oradea Str. Saguna 11, aki készséggel ad mindennemű felvilágosítást.

FRANCIAORSZÁG ELSŐ ÁLLAMÜGYÉSZÉÜL A ZSIDÓ LYON-CAENT NEVEZTÉK KI

A francia zsidóságnak nagy és örvendetes szenzációja van. A köztársaság elnöke a legfelsőbb francia törvényszék első ügyészévé (premier avocat général à la Cour de Cassation) Lyon-Caen Leon híres jogászt nevezte ki. Lyon-Caen 58 éves. Nancyban született és már 1902-ben ügyész lett a reims-i törvényszéken. A háborút, mint őrnagy szolgálta végig és azután a párisi törvényszék első ügyészévé nevezték ki. A köztársaság elnöke most a legfőbb francia törvényszékhez, az első államügyészévé nevezte ki. Ez az állás Franciaország harmadik legfőbb hivatali tisztsége a köztársasági

elnök után. Az új államügyész édesapja Lyon-Caen Károly híres jogász volt, a párisi egyetem jogtanára és az akadémia tagja. Kinevezése után az új államügyész a következő nyilatkozatot tette a francia zsidó sajtónak:

— Zsidó vagyok és hűséges ősi vallásomhoz. Gyávaságnak tartanám, ha zsidóságot elhagynám.

Azután hozzátette: Hogy mi az életem célja kérdezik tőlem? Mindig csak az igazság keresése. Hiszen a mi vallásunk a próféták és igazságkeresők vallása.

Jankovits szerb miniszter nagy beszéde a zsidó kérdésről

Beograd. Vasárnap rendkívül nagyszabású politikai gyűlés volt a jugoszláv királyság fővárosában, amelyen Jankovits Gyura erdő és bányalégi miniszter is beszélt és hosszasan kifejtette a jugoszláv kormányának a zsidósággal kapcsolatos álláspontját is.

Rendkívül érdekes és feltétlen nagy figyelmet érdemel a miniszternek a zsidó kérdésben kifejtett álláspontja, amikor is többek között a következőket mondotta:

— „Bántja önérzetét amikor különböző országokban azt olvassa, hogy sértegetnek egy vallásfelekezetet, amelynek tagjai a gazdasági életben jelentős tényezők. Utal arra, hogy a zsidók a háború alatt, Szerbia oldalán vitézül harcoltak. Mi azt kívánjuk — emelte ki a miniszter — hogy a zsidó polgárokat úgy kezeljék, amint azt az emberi méltóság megköveteli és ne sértegetésük őket. Ha a zsidók között haszontalan emberek vannak — aminthogy más vallású emberek között is akadnak ilyenek — ezért még nem szabad általánosítani. Az a kívánságunk, hogy a Száván és a Dunántul élő zsidók is egy napon azt mondják: mi jugoszláv zsidók vagyunk. A zsidók azonban csak akkor fogják ezt mondani, ha megadjuk nekik azokat a jogokat, mellyel minden

polgárnak rendelkezni kell. Az egyenjogúságnak és a polgári egyenlőségnek a közélet minden terén kifejezésre kell jutni.”

A jugoszláv kormány tagjának fenti nyilatkozata olyan emelkedett szellemű, amelyet Közép és Kelet-európában nem szoktak meg az utóbbi évtizedekben. Így csak a nyugati nagy demokrácia nagy centrumaiban szoktak még beszélni az államférfiak. Ezért esik nekünk kétszeresen jól, hogy Beogradban ez a szellem uralkodik, mert ez a legbiztosabb záloga annak, hogy a délszláv állam zsidósága nyugodtan tekinthet a jövő elé, mert ott nemcsak tolerálják, hanem valódi hamisítatlan igazi toleranciával kezelik a zsidóságot.

Ha az évek

előre haladnak az izmok elvesztik rugalmasságukat, elernyednek, selemá ódnak. Ez élettani folyamat. Akkor legyen segítségére a természetnek. Vegye igénybe a lehetőséget, mit a mai modern tűzőkészítés művészete a tal nyújthat. Önnel Kovács Sándorné specialista (Nilegész-telep), aki pompás egyéni szabású tűzők s mellformálók által természetnek fiatalos, arányos vonalakat ad. Izkészés kivitell, precíz munka

PALESZTINA

DIZENGOFF 75 ÉVES. Meir Dizengoff, Tel-Aviv polgármestere a napokban ünnepelte 75. születésnapját. Március 9-én több ezer iskolágyermek jelent meg a polgármester háza előtt, hogy ünnepeljék az ősz polgármesterét. Este nagy fogadás, amikor is a nemzeti intézmények vezetői tisztelegtek nála. Sir Arthur Wachoupe főkormányzó értesítette a város vezetőségét, hogy 5000 fontot ad a kormány a Mair-park területének lelvásárlására, amelyet Dizengoffról neveztek el, csak azt kéri, hogy ehhez a város is járuljon hozzá ezer fonttal.

A PALESZTINAI FILHARMONIKUSOK ORCHESTERE MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT. Jeruzsálem. A filharmonikus orkeszter társaság, amelyet Huberman Bronislaw alapított, megkezdte működését és megnyitotta Tel-Avivban irodáját. Mig Huberman Amerikában igyekszik megteremteni a filharmonikus társaság anyagi alapját, addig az országban magában a szervezés munkája folyik. Rövidesen fiók-zenekarok létesülnek Tel-Avivban, Jeruzsálemben, Haifában és az ország többi részében, 1936-37. év zene szezonzájában az összes jelentős zenekarok az új Huberman társaság hoz fognak tartozni. A társaság főtítkára Slomo Lewartow lett, aki a hitleri rezsim előtt Kölnben a modern zene nemzetközi társaságának vezetője volt és a nyugatnémetországi kamarazenekar alapítója. Lewartow számos munkát adott ki a zenéről, közöttük a zsidók zene-szeretéről. Az új alakulatot nagy örömmel üdvözölték a palesztinai társaságban.

KOOK FÖRABBI UTODAT ROVIDESSEN MEGVALASZTJAK. Jeruzsálem. Nem sokára megválasztják Palesztina új főabbiját, a megboldogult Rav Kook helyébe. Az új főabbit a legnagyobb 23 zsidó község reprezentánsai fogják megválasztani, akiket a Waad Leumi nevez ki. A 28 választói jogosultak közül Jeruzsálem és Tel-Aviv 6-6 választót, Haifa 4, Rechobot 2, Petah Tikva 2, Rison Lecion 2, Safed 2, Tiberias 2, Hebron 1 és Chederea 1 választót kap.

MEGSZUNT A SZYRIAI ALTALANOS SZTRAJK. Damaskusból jelentik: Vasárnap a sztrájk ötvenedik napján visszatért Fakir el Berudi nacionalista vezér Damaskusba, ahonnan ötven nap előtt elmenekült, miután lepecsételte pártja irodáit. Ezzel az aktussal megszünt a nagy sztrájk. Valamennyi üzletet kinyitották és azt a szélsőséges ellenzék, amely a további sztrájk mellett volt, leszerelték. A főkormányzó proklamációt adott ki, amelyben jelzi, hogy Libanon és Franciaország között szerződést fognak kötni, amelyet a Népszövetség garantált. Ezt a szerződést a szyriai parlament is tárgyalni fogja és szabad elhatározásuktól lesz függővé téve annak létrejötte. Bizonyos körök azt kívánják, hogy népszavazás legyen Libanonban, amelynek eredményétől azt várják, hogy Syriát egyesíteni fogják Libanonnal.

MEGEROSODOTT A NEMZETI SZOCIALISTA TEVEKENYSÉG PALESZTINÁBAN. A jeruzsálemi zsidó sajtó arról ír, hogy a németek között, akik Palesztinában élnek, folyton erősödik a náci propaganda. Főleg a haifai templáriusok között erősödik a mozgalom és a sajtó azt kéri a kormányzattól, mit szándékszik tenni, hogy ez a propaganda megszűnjön? Eddig „csak” annyit tettek, hogy megtiltották a részvételét államhivatalnokoknak a náci-propagandában.

RENDŐRI KESZÜLTSG A PALESZTINAI TELEPEKEN. Jeruzsálem. Tekintettel arra a bizonytalanságra, amelyben az utóbbi időben az északpalesztinai zsidó kolóniák vannak, az ország rendőrfőnöke Spizer elrendelte, hogy Kirjat Chaim, Jedsur és Nahalalban rendőrkészültséget állítsanak fel. A Keren Kajemet Kirjat Chaimban területet bocsájtott rendelkezésre, ahol a rendőralományt felállították.

JAVULT A PALESZTINAI PIAC HELYZETE. Az utóbbi két héten erőteljes javulás észlelhető a kolóniákon és a munkáspiacon. Minden kolónián javult a helyzet, de különösen azokon a kolóniákon, ahol kizárólag zsidó munkásokat foglalkoztatnak. Egyáltalán nincsen többé munkanélküliség, vannak napok, amikor erős munkahiány észlelhető. Így például a Herzlia kolónián most ment egy csoport munkás kisegíteni, mert olyan nagy hiány volt munkáskezekben. Kfar Sababan, ahol rövid idővel ezelőtt még munkanélküliség volt, most rendkívül jól vannak foglalkoztatva a munkások. Magdielben és Ramatajimbán is munkahiány van. Petah Tikva, Kerkur, Benjamin és Gedera is keres munkásokat. Általában a munkáspiac helyzete több mint kielégítő.

Németországi chalucok a Gewat kvucában erdőt ültetnek, Henrietta Szold tiszteletére.

Hét illegális bevándorlót, akik az elmúlt héten erőszakosan benyomultak a Jewish Agency helyiségeibe és ott letartóztatták őket, a napokban szabadlábra helyezték.

MEGTAMADTAK AZ OLASZ ÉS BELGA KONZULT PALESZTINÁBAN. Jajfa mellett a Gajit Wegan zsidó kolónia mellett a tengerparton sétáltak a belga és olasz konzul, akiket egy törrel felszerelt arab váratlanul megtámadott. A két konzul úgy tett, mintha revolvert akarna rántani és így sikerült az arabot sakkban tartani mindaddig, amíg a zsidó kolónián biztonságban érezték magukat.

KÖVESSE PONTOSAN

ezt az utasítást, ugyszólván az egyik napról a másikra természetes, bájos arcszínt fog elérni!

Sok ezer kedves, hamvas arcború nőt lát az ember ma-napság, akik ezt a leányos, tiszta arcszínt egy egyszerű szépségápolási szabálynak köszönhetik. Egyetlen hétig próbálja csak meg ezt a módot. Szerfölött meg lesz lepve az eredményen, mert simább, sokkal fiatalabb, üdőbb lesz arca, mint a többi nőnek.

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON szappan-krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd hőzvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyosan tiszta arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcború, többet ér, mint bármilyen kura, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. — A LETON szappan halászat nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arccel LETON puder és LETON arccrème.

Kapható 22 leiert minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parfümeria Royal Oradea Pasagiul Vulturul Negru.

A JEMENI ZSIDÓSÁG SZOMORU HELYZETE. Szomorú hírek érkeznek Jemenből a zsidóság helyzetéről. Főleg azoknak a zsidóknak kell sokat szenvedni, akik Palesztinában akarnak költözni. A kormányzat nem akarja megengedni, hogy a zsidók kivándoroljanak az országból. Mostanig akik kivándoroltak, ott kellett hagyniuk minden vagyonukat. Most már azokat sem akarják kiengedni, akik minden vagyonukat otthagynák, csak hogy menekülhessenek ebből a pokolból. Azok a zsidók, akik engedély nélkül akarnak elmenekülni, szigorúan megbüntetik. Három hónappal ezelőtt Jemen királya az adeni angol főkormányzónak memorandumot nyújtott át, amelyben azt kéri, hogy a kormány változtassa meg a palesztinai arabokkal szembeni viszonyát. Az adeni főkormányzó minden megjegyzés nélkül továbbította a memorandumot a londoni garmatügyi miniszteriumnak.

NUMERUS CLAUSUS ZSIDÓ MUNKA-SOK SZÁMARA. A „Davar” című munkás-újság vezércikkben támadja a palesztinai kormányzatot, amiért a közmunkáknál ugyszólván numerus clausust állít be, a zsidó munkások számára. A „Davar” követeli, hogy ezt a szisztémát szüntessék be, mert ez sérti a zsidóság érdekeit.

A MENEKULTUGYI FŐBIZTOS PALESZTINÁBAN. Sir Malcolm Neil, a németországi menekültek népszövetségi főbiztosa Genfből, ahol fontos tanácskozásokat folytatott a menekültek kérdéséről, továbbutazott Palesztina felé, ahol a husvéti ünnepekig marad. A főbiztos a németországi menekültek nagyobb méretű bevándorlása és letelepítése ügyében fog tárgyalásokat folytatni az illetékes palesztinai tényezőkkel.

A TULKAREMI ZSIDÓ HALOTT. Tulkarem mellett arab banditák megtámadtak egy zsidó autóbustársaságot és megölték egy zsidót. A hatóságok megállapították, hogy a halott Abraham Goluthman, Nahalal kolónia egyik alapítója. A vizsgálat eredménye szerint Goluthmant nem a banditák, hanem egyik arab utitársa lőtte le az autóbuszban. Hat banditát letartóztattak.

Beethoven IX. szimfóniáját kétszer játszotta a 70 tagú zenekar és a 130 tagú vegyes énekkar. Igen jó előadást produkáltak és a közönség nagy áhítattal hallgatta a mély zenei gondolatok interpretálását. Csodálatos, hogy ebből a zavarosan politizáló ideges tömegből még így csendesen figyelő hallgatóság is kikerül.

A ZSIDÓ LEGIÓ SZÉFER TÓRAJÁT A NEMZETI KÖNYVTÁRNAK ADOMANYOZTA A SIDNEY-I FÖRABBI. Jeruzsálem. Falk rabbi, aki az ausztráliai Sidneyből érkezett az országba, igen értékes ajándékot hozott a nemzeti könyvtár számára. Falk rabbi a XIX. (zsidó légió) hadtestnél táborigabbi volt a világháború alatt és igen sok fényképet, dokumentumokat hozott és egy széfer-tórárt, amely annak idején felük volt a haretóren. A rendkívül értékes ereklyéket a zsidó nemzeti könyvtárnak ajándékozta.

A Palesztine Investment Corporation amelyet a Jewish Agency létesített, a Histadrut munkanélküli segélyalapjával és eddig 50.000 fontnál többet gyűjtött, megkezdte működését Tel-Avivotól délre, ahol állandóan többszáz munkást foglalkoztat.

A WAAD LEUMI KIJELÖLTE AZ ASSEFATH HANIVCHARIM VALASZTÁSOKAT ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁGOKAT. A következőkből állították össze őket: 10 munkáspárti, 4 revizionista, 2 szefárd, 1 képviselője a Mizrachinak, a Poalé Mizrachinak, az általános cionistáknak, a jemenitáknak, a zsidó álispárti és a nőknek.

Hétről-hétre

Berlin. — A zsidó kulturszövetség közli, hogy a propaganda minisztérium (Birodalmi Kulturkamara) a következő rendeletet adta ki: „Hivatkozom arra a korábbi rendelkezésre, amely szerint tilos a zsidó kulturszövetség művészeinek, hogy művészi álnéveket vegyenek fel. Ismételten kérem ezt a rendelkezést kihirdetni, mert aki ennek a rendelkezésnek nem tesz eleget, annak azonnal eltiltatik a hivatás további gyakorlása és ki lesznek zárva, a szövetségből is. — (Hinkel elnök).

Kaunas. — Litvánia fővárosában Kaunasban, a régi városrész és néhány külváros áradás folytán víz alá kerültek. Sok ház az ereszig víz alá került, sok összeomlott és sokat elsodort a víz. A főváros zsidó lakosságából 3000 család vált hajléktalanná és mindenük odaveszett. A zsidóság között a nyomor ezáltal igen súlyossá vált. — Az agitátorok folytonosan heccelik a lakosságot a rituális gyilkosság legendájával, amely sok súlyos kilengésre adott eddig módra a huligánoknak. Novo Myesto községben, Ponievitz kerületben, eltűnt egy litván cseléd lány, mire a felheccelt lakosság azt követelte az összes litván zsidóktól, hogy azonnal bocsássák el a keresztény szolgáloikat. Később kiderült, hogy az „eltűnt” lány hivatalos lánykérésedők kezébe került, saját akaratából.

Varsó. — A legutóbbi népszámlálási adatok szerint Varsóban 352.659 zsidó él, ezek közül 333.554 vallotta anyanyelvének a jiddist, és csak 19000 vallotta a lengyelt anyanyelvének. — A technikai főiskola elektrotechnikai, gépgyártási, hajótechnikai osztályainak diákjai gyűlést tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy kérni fogják az összes lengyel egyetemeken a numerus klauzús életbeléptetését és a külön üllőhelyek rendszerét a zsidó diákok számára. Egyidejűleg elhatározták a zsidó diákok elleni társadalmi bojkott megszervezését.

Wien. — A bécsi sajtó felhívást bocsátott ki, amelyben felkéri a közönséget, hogy Alt Aussee-ban nyugvó Jakob Wassermannnak sírkövet állítsanak.

Stockholm. — A svéd parlament legutóbbi ülésén tárgyalták azt a törvénytervezetet, amely az állatok levágása előtti kényszer-elkábítását rendeli el. Tekintettel arra hogy a bizottságban még nem tárgyalták le a tervezetet, a parlament nem foglalkozott tovább az ügygel.

New-York. — Abból az alkalomból hogy a szovjetkormány megengedte ezer zsidó családnak a távolkeleti Biro-Bidsanban való letelepedését, az amerikai zsidó komité ünnepi bankettet adott a washingtoni orosz nagykövet, A. Trojanovsky tiszteletére. A bizottság elnöke William W. Cohen kijelentette, hogy reméli a település olyan nagyfokú sikerét, hogy újabb családoknak ad majd lehetőséget a letelepedésre. A komité a maga kötelességévé teszi, hogy a lengyelországi és más közép-európai állambeli zsidóknak, a kivándorláshoz szükséges összegeket összegyűjtse és örömmel vette tudomásul a nagy követtől, hogy maga a szovjetkormány is családanként 200 dollárral hozzájárul a települők utiköltségéhez. 350.000 dollárt akarnak felhozni Amerikában erre a célra és a gyűjtéseket meg is kezdték.

נישר שר פסח
Tiszán kezelt
fűszerárak legolcsóbban
beszerézhetők a
Fonóleány külön húsvéti
osztályán
Str. Nic. Iorga 17. Telefon: 48.
Rendeléseket házhoz szállítjuk.

Elegáns hölgy

kalapot
retikült
keztyűt
övet

csak

Könignél

vásárol

Bulev. Regele Ferdinand 7.

— Halálozás. Súlyos csapás érte dr. Feldmann Sámuel sannaicóulmarei főrabbit, fia, Salamon elhunytával. A fiatal 16 éves ifju az oradeai kereskedelmi iskolában tanult és alig 3 napos betegeskedés után az oradeai Zsidó Kórházban elhunyt. A kórházból a tragikus körülmények között elhunyt fiatalember holttestét átszállították a közelben levő templom udvarába, ahol a temetést megelőzőleg a megtört szívű apa, dr. Feldmann Sámuel főrabbi tartott szívbemarkoló gyászbeszédet. Dr. Feldmann Sámuel gyászában, aki lapunk állandó munkatársa, szerkesztőségünk is osztatlan részvétellel vesz részt.

— Az „Osservatore Romano” a Vatikán lapja Palesztináról. Róma. A Vatikán hivatalos lapja, az „Osservatore Romano” állandóan foglalkozik egy rovatában a palesztinai eseményekkel. A rovat címe: Lettere di Terra santa (Levelek a Szentföldről) és minden palesztinai eseményt regisztrál és egyidejűleg közli a Vatikán álláspontját. Ezek a kommentálások rendszerint nem cionistabarátok. Így többek között most közli a doktoravatások ceremóniájáról a hírt, amely a zsidó egyetemen lezajlott és dr. Magnes rektor beszédét közli, amelyet ez alkalommal tartott és azt mondotta: „a tolerancia szellemét a mások szellemével is érvényesíteni kell”. A Vatikán különben nagy előkészületeket tesz a katolikus sajtó vilákiállítására, amelyet a pápa fog felszentelni május 12-én. A kiállítást az „Osservatore Romano” 75-ik évfordulója alkalmából szervezik. 7000 m² területet foglal el és megmutatja majd a katolikus sajtó fejlődését és a világon elfoglalt pozícióját. Dalla Torre gróf, aki a kiállítást szervezi nyilatkozott a napokban és kijelentette, hogy ez lesz az első alkalom, amikor áttekinthető képet kap majd a világ arról a munkáról, amelyet a katolikus sajtó jelent a világsajtóban.

— Huberman Broniszlav nyílt levelet írt a német intellektuellekhez. London. A Manchester Guardian levelet közöl Huberman től, a világhírű hegedűvirtuóztól, amelyet a német intellektuellekhez intéz. Vádat emel ellenük, amiért némán tűrik a német határok között lezajló szegényteljes eseményeket. — Hol vannak a Zolák. Painlevék ebben a nagy Dreyfuss perben? Hol vannak a nagy humanisták, akik némán tűrik az észszerűtlenségnek ezt a tomboló lármáját, amely teleharsogja a világot. Merrázó színjáték ez, hogy nemzetközi jelentőségű és mozgási szeptemberrel rendelkező német szellemi vezetőik, akik még tegnap a német lelkismeretet, a német génuszt képviselték, amikor az emberiség legszentebb javait konfiskálják el fél millió embertől. — némán hallgatnak. Németország a gondolkodók és költők népe és a barátok megrendülve várják az igazság szavát.

TIP. PASZTOR, ORADEA.

Zsidó humor

A RABBI, A DOKTOR ÉS A MÉSZÁROS

Oradeán egyszerre két nemzetközi zsidó szervezetnek vezére tartózkodott. — Az egyik: dr. Ehrman (egy doktor!!!) aki magát a legvallásosabb szervezetnek nevező Agudát képviselte. Ezzel szemben a „cionista”, illetőleg mizrachista ideológiát: egy rabbi reprezentálta! Rav Fischman!

Megkérdeztünk egy bölcs rabbit, hogy mi a véleménye erről? A „bölcs rabbi” a következőket mondta példázatképpen:

Élt távol egymástól két apa, akik össze házasították gyermekeiket. Az egyik apa rabbi volt, a másik mészáros. De mert meszárosi voltak egymástól, elhatározták, hogy egy közbeeső helyen tartják meg az esküvőt. A rabbi így gondolkodott. Egy mészárossal „mesadecholom” magam, ezért csizmeszerek fel, rövid briceszt és lestuccolon szakállam.

A mészáros ugyanekkor így morfondírozott magában. Egy rabbival kerülök össze, mégsem mehetek el a találkozóra úgy, ahogy szoktam járni. Ezért hosszú szakállt növesztett, hosszú kabátot vett fel és pantallót.

Mi következett ebből? Amikor az esküvőre mentek, a mészáros úgy nézett ki, mint egy rabbi, a rabbi pedig, mint egy mészáros. Természetesen mindenki a rabbi-kínézésű mészárost üdvözölte rabbiként.

Igy van ez nálunk is... A „doktor” lett a vallás legfőbb őre. A „rav” pedig mert mizrachista nem kaphat az orthodox körében olyan kovedet, mint a „doktor”.

„REPÜLNEK ES SZALADNAK...”

Sussmann pesti rabbi idézte a templomi gyászbeszédében apósának koporsója előtt a következő szellemes biblia-magyarozatát:

„És akik az Urban reménykednek, változtatják erejüket, magasba szárnyalnak mint a sasok, járnak és nem fáradoznak el, szaladnak és nem lankadnak el.” Így szól a próféta Csodálatos az ellentét: Szárnyalnak és szaladnak! Vannak emberek akiknek van érzékük az ideális értékek iránt, de a földi valóságban nem tudnak eligazodni. Vannak viszont, akik kitűnően értik, hogyan kell az emberekkel bánni, de a magasabb szárnyalásra szellemük nem alkalmas. Ezért emeli ki a próféta az Ur reménykedőinek jutalmául: hogy változtatják erejüket, ha kell, szárnyakat vesznek fel, mint a sasok és repülnek és ha földön kell járniuk, a realitások világában, akkor is megtalálják a helyes utat és nem lankadnak el.

A TULVILÁGI MINJEN

Egy öreg ember, aki hittudományokban nem volt járatos, „mréne” szeretett volna lenni. Elmegy a paphoz, aki meghallgatja kérését és tudását, de nem hajlandó kívánságát teljesíteni. Ha megkapod e címet nem lesz minjened a másvilágon. A tanult emberek azt fogják mondani, hogy tudatlan vagy, a vallást nem tartók viszont, hogy nem vagy közéjük való”. Bánatosan távozott az öreg bosszantotta a visszautasítás. Egy barátja azt a tanácsot adta, hogy lesse meg, amikor a rabbi tanul, vigyen egy száz koronást (még békeidőben történt) és csusztassa a tanácsot és a pap legnagyobb ámulatára kiállítja az oklevelet. „Rebe — kérdezi barátunk — hogy lesz most minjened a másvilágon?” — „Tudod mit — feleli a pap — küldj még kilenc ilyen megadfafta embert s akkor lesz külön minjened, ahol te még elő imádkozó is lehetsz”.

נישר שר פסח
fűszerárúját legolcsóbban
Goldring & Weinstock
cégnél Oradea, Piața Mihai Viteazu 5.
vásárolhatja be.

141 millió lejjel emelkedett az Erdélyi Bank betétállománya

Az Erdélyi Bank igazgatósága Mocsonyi Antal öccsellencijára elnöklété alatt tartott legutóbbi ülésén megállapította az intézet 1935 évi mérleg és eredményszámát, amelyeket az 1936 április 2-ára Bucurestibe egybehívott közgyűlés elé fognak terjeszteni az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentéssel együtt. Az intézet mérleg-számlája, amelyet az alábbiakban közlünk, a bank fejlődéséről tanuskodik.

A készpénz készletek és a bármikor rendelkezésre álló bankkövetelések 185 millió leit tesznek ki. 98 százalékban fedezik az azonnal esedékessé válható kötelezettségeket és 23 százalékát teszik ki az egész betétállománynak. A banknak hitelezői nincsenek, csupán a Román Nemzeti Banknál áll fenn 7 millió lei összegben reescompte obligója.

Szembevetve a bank betétállományának erőteljes növekedése. Az előző évi 665 millióval

szemben a betétállomány az elmúlt üzletévben 141 millióval, 806 millióra emelkedett, következményeképp annak a bizalomnak, amellyel a közönség a kitűnően megalapozott és jól vezetett bank irányában viseltetik.

A közételt mérlegben már jelentkezik a saját tőkének az a szaporulata is, amelyet a bank az előző évi közgyűlésen elhatározott tőkeemeléssel nyert és amely 38 millió leit tesz ki. E tőkeemelés után a bank saját vagyona meghaladja a 145 milliót és így már csak saját tőkeerejénél fogva is, a legteljesítőképebb bankok közé tartozik.

A betétállomány emelkedéséből és a saját tőke szaporulatból származó összegekből 158 millió leit helyezett ki a bank az elmúlt évben rövid lejáratú ipari és kereskedelmi hitelek folyósítása által, míg a többletet diszponibilitásának növelésére fordította.

Az üzletállományok nagyobbodásával párhuzamosan növekedett a bank forgalma is. Az összforgalom az előző évi 14 milliárdról 25 milliárdra emelkedett. Nagy mértékben hozzá-

járult ehhez a bucarestii főtelep tevékenysége, valamint a fióktelepeknél Arad, Brasov, Orad, Satu-Mare, Sibiu, Timisoara, Targu-Mures, mutatkozó élenkebb üzletmenet.

Az elért nyereség több mint másfél millió lejjel haladja meg az előző évit és az igazgatóság, a közgyűlésnek olyan javaslatot tesz, hogy az a bank óvatos üzletpolitikájának megfelelően tartalékoltsék.

Ez a kitűnő eredmény kétségtelenül Hargittay Bertalannak, a bank nagystíliú és kivételes képességekkel rendelkező elnökének köszönhető. Hargittay Bertalannak a pénzügyi virágztatása és az egyetemes erdélyi hitelet megszilárdítása körül szinte példátlan érdemek vannak.

A pénzügyi oradeai fiókjának vezetésében különös érdemekre tett szert Bernát Béla fiókgazdát, aki bihori vonatkozásban éppen annyira összeforrott a bank fejlődésével, mint Hargittay Bertalan országos viszonylatban.

Meghívó AZ ERDÉLYI BANK R. T.

1936 április 2-án, délután 5 órakor Bucurestiben, Str. Bursei 2. szám alatt tartják 41. évi rendes közgyűlést, amelyre a t. részvényeseket meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1935. üzletévről.
2. A felügyelő bizottság jelentése.

3. Az 1935. évi mérleg- és veszteség-nyereség-számla jóváhagyása és határozat hozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Igazgatósági tagok választása.
7. Felügyelő bizottsági tagok választása és tiszteletdíjnak megállapítása.

FIGYELMEZTETÉS: Felhívjuk t. részvényeseinket, hogy amennyiben a közgyűlésen részvenni kívánnak, sziveskedjenek az alapszabály rendelkezése értelmében részvényüket legkésőbb 1936 március 27-ig a bank főpénztárára, vagy valamelyik fiókjánál átvételi elismervény ellenében letenni.

Mérleg-számla 1935 december 31-én

AKTIV				PASSIV				
	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
Pénztár:								
a) Készpénzkészlet	59,067.746	—						
b) Diszponibilitás a B. N. R.-nál és a Postacsekkpénztárnál (C. E. C.)	30,146.949	—	89,214.695	—				
A vista bankári követelések:								
a) Leiben	80,787.640	—						
b) Devizában	15,005.786	—	95,793.426	—				
Értékpapírok: I. Belföldiek:								
a) Állami értékpapírok:								
7,919.900. — n. é.	6,003.804	—						
b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok	794.000. — n. é.	1,164.936	—					
c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok	136.200. — n. é.	170.370	—	7,339.310	—			
II. Külföldiek	93.850 n. é.	49.437	—	7,388.747	—			
Váltótárca: I. Belföldön fizetendők:								
a) Nyílt váltóhitelek	57,704.727	—						
b) Áru, értékpapír és más fedezettel	5,276.913	—						
c) Jelzálog fedezettel	215,553.650	—	278,535.290	—				
II. A lenti váltótárcából visszaleszámítolva:								
Belföldön fizetendő	7,340.859	—						
Foizószámla adások:								
I. Belföldi adások:								
a) Külön fedezet nélkül	144,366.646	—						
b) Kereskedelmi értékkedezéssel	2,558.280	—						
c) Értékpapír fedezettel	1,486.115	—						
d) Áru fedezettel	51,318.039	—						
e) Jelzálog fedezettel	139,585.072	—	455,514.340	—				
f) Más különféle fedezettel	116,200.188	—						
II. Külföldi adások			3,399.218	—	458,913.558	—		
Az 1934. IV. 7-i adóssághelyező törvény kedvezményében részesített adások								
(Csökkentett tőkeösszeg)					31,221.966	—		
Részesedések: Belföldön:								
a) Iparvállalatoknál	1,000.000	—						
b) Más vállalatoknál	4,850.000	—	3,850.000	—				
Hosszu lejáratú kölcsönök					109.144	—		
Ingtalanok:								
a) A bank fizetési céljaira szolgáló ingatlanok	26,786.414	—						
b) Más ingatlanok	17,793.490	—	44,579.904	—				
Különböleg elszámolási számlák					207,498.782	—		
Átmeneti számlák					10,266.592	—		
					1,232,372.104	—		
Nyilvántartási számlák:								
Alapszabályszerű letétek			5,550.000	—				
Kezességi adások és a bank által adott garancialevelek:								
Belföldön			337,594.635	—				
Kézizálogban levő kereskedelmi értékek			98,121.373	—				
Inkasszóértékek			71,024.419	—				
Jelzálogok, engedményezések, kézizálogban levő áruk és egyéb fedezetek			581,943.989	—				
Megőrzésre letett értékpapírok és más értékek			296,364.250	—				
Óvadék értékpapírok			20,493.108	—				
Meghitelezések és különlélek			52,471.095	—				
			1,463,562.869	—				
Részvénytőke							120,000.000	—
Tartalékalapok:								
Rendes tartalékalap					18,300.000	—		
Értékcsökkenési alapok:								
a) Kétes követelések tartalékalapja	271,350	—						
b) Ingatlan értékcsökkenési alap	2,000.000	—			2,271.350	—		
Nyugdíjalap					5,000.000	—	25,571.350	—
Betétek:								
I. Belföldiek:								
a) Látra szóló betétek	217,395.884	—						
b) Határidőre szóló betétek	153,771.511	—						
c) Takarékbetétek	309,887.052	—	681,555.447	—				
II. Külföldiek:					124,513.584	—	806,069.031	—
Visszleszámtolt váltók:								
Belföldön:								
A Banca Naționala a României-nál							7,340.859	—
Fel nem vett osztalékok							2,463.631	—
Különböleg elszámolási számlák							261,146.448	—
Átmeneti számlák							2,592.433	—
Folyó évi tisztá nyereség							1,188.352	—
							1,232,372.104	—

Cluj, 1935. december 31.

Az igazgatóság nevében:
Mocsonyi

Corjod

Hargittay

Az ellenőrzésért:
Ioan Petrean
igazgató
A könyvelésért:
Ștefan Mărtin
előjegyző, jegyzőkönyv-vezető